

అమృతాంజనము

308866

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 3

చెన్న పట్టణము 1916 సం॥ నవంబరు నెల 10 వ తేది శుక్రవారము

No 186

సంపుటము. 3

స శ నా మ స న వ త్స ర కా క్తీ క మా స బ హు శ గ.

సంచిక ౧౮౬

AMRUTANJAN

Best Indian Pain Balm

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0
తలనొప్పులమాన్పును వాయువుపోట్ల పోగొట్టును
పార్శ్వపునోపుల బారదోలును. పోట్లపోగొట్టును
వనమూలికలచే హిందూ దేశమందు
తయారుచేయబడు మంచిమందు.
సువాసన గలిగి యుండును.
ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో. } 109, ఫేరికోడ్డు, బొంబాయి
7, తంబుపెట్టి వీధి, మద్రాసు.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐనోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

ఆ పరిశుభ్రపు రక్తమువలన జనించుబాధ్యములకు కిరీటమువంటి మంగు. తురుపులను, మచ్చలను గండమాలలను పుండ్లను, ప్రాంతనొప్పులను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (28)

వనోపధిసారసపరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్నివిధములైన వోషములను పోగొట్టును. శరీరమునందలి హిమరసదోషములను, మలబద్ధకమును కాశసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరారోగ్యమును గలుగ జేయును. 16 హోజాలవర కుండుటకు 4 బెంబుల బుడ్డిలలో అమ్మబడును.

ప్రాప్తిరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi No. 144 No 2 BOMBAY.

బంగారు పతకములను

మద్రాసులోను కలకత్తాలోను అము
ర్వేదీ యావధ ప్రదర్శనములయందు పాల్గొని

జాండూ ఫార్మస్యూటికల్

వర్క్స్

తేహ్యూలు, బిర్లలు, నాగ్రెలు మొద
లగునవి యన్నియు శాస్త్రోక్త ప్రకారమున
సిద్ధపరుచుచును. వెంటకత్తికై వ్రాయును.
ఒకసారి చూచిన సంగతి తెలియును.

వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయ భాష
లోనే జరుపవలయును.

చెన్నపురిలోను చెన్నపురి రాజధాని
లోను ఏజెంట్లు కావలయును

The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Aurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13.

సంగీత ప్రదాయని

నెల రూపాయలు 8.

ఈ గ్రంథము ఆర్యసర్వకళాశాల వారిచే వ్రాసింపబడినది. ఇందులక్షణ సంప్రదాయము ఆభ్యాసపద్ధతులు
ను, స్వరజతులు, వ్యంజనములు, తాళయోగముల కృతులు, పట్నం
ముద్రాహస్తాంత్య కృతులు, కీర్తితకృతులు మొదలగు
ముఖ్యము 140 పుటలను స్వర, సాహిత్యశాస్త్ర, కాలము
లనుగురుతు లేవనెత్తినది. ఇందు ముగ్ధాభ్యాసమును
వ్రాయబడియున్నది. హాస్యమును, వీణ ఈ షభయవార
ములకు పటములును, కీర్తిగణములును, కీర్తి సుపయోగించు
విధములును వ్రాయబడి యున్నవి. పేజీలకొను 16 పుటలు
పైజు 500 పుటలు. దశకర గ్రంథముగాని ముద్రాము.
కాలికో బయిండు బంగారు గిలులు చేయబడి యున్నది.
వలయువారు ఈ క్రిందివారికి వ్రాసికొనవలెను.

మొదప్పు హో అందు కంపెనీ,

548

క్రింట్స్, మద్రాసు.

ఆంధ్రసర్వకళాశాల

విద్యా ప్రవృత్తి.

దిగ్గ శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి
గారిచే వ్రాయబడినది నెల 0-4-0.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

7, తంబుపెట్టి వీధి, మద్రాసు.

ప సిద్ధిజేందినకలము చెకధర

స్వేన్నరు కంపెనీవారి

‘మర్క-స్వయలు’

ఫౌంటెను పేనా

రు 2-8-0

మాత్రమే

రు 2-8-0

మాత్రమే

ధరమాత్రమే స్వల్పముగాని
ఉపయోగమున ఘనమయినది.

ప్రపంచములో ఫౌంటెను పేనాలు జేయువారి
లో గొప్పకంపెనీ వారివలన ఈకలము మాకొరకు
ప్రత్యేకము తయారు చేయబడినది.

14 వన్నె బంగారు పాల్చి

వేగముగ వ్రాయవగి యున్నది.

(555)

రు 2-8-0 మాత్రమే

స్వేన్నరు కంపెనీ లిమిటెడ్, మద్రాసు.

ఆంధ్రజానా సంఘము.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.

దయ్యముల నద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయచర్చ
చిన్నచైతన్యమును. వెల రు. 0-8-0

మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

591

హాస్టలువాక్కు 212, మదరాసు

కూరకాయల, పువ్వుల విత్తులు.

సండ్లచెట్ల మొక్కలు, సంపంగి, రోజామొదలగు మొక్కలు మా కద్ద దొంగకు. కావలసినవారికి ధరల పుస్తకము పంపబడును.

మా విలాసము:—

యం. ఓబళ్ళప్ప అండుబదర్పు,

588

బసవనగూడి, బెంగుళూరు సిటీ.

ఏకభాషావిప్రశంస

ఇది వెన్నెలకంటి ఆపూరాయ విరచితము.

వెల 0—4—0 పోస్టేజీ అధికము.

ఆంధ్రపత్రికా ముద్రణాలయము,

తంబుశెట్టిపేడి, మద్రాసు.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసుడిఫియేషన్లు - బొమ్మలకాట్టలు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించెదము - క్యాటలాగు కావలెనా. (592)

వి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్ను, విశాఖపట్టణము.

శారదాంబ

ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము.

సంఘమురావార సంస్కరణమునకుమార్గ మిందు జూపబడినది. వెల 0—4—0 పోస్టేజీజీటు.

ఆంధ్రపత్రిక వెన్, 7, తంబుశెట్టిపేడి, మద్రాసు.

కీర్తిశేషులైన గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి చక్కని

రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1-కి వెల 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0

వి. పి. ఖయ్యుల ప్రత్యేకము.

మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

హాస్టలువాక్కు 212, మదరాసు.

Approved by Text Book Committee

కథలపుస్తకములు:—(1) సరస్వతి (2) సులోచన

(3) కానకలయ వెల రు. 0-4-0 దేశాంగీకరణము, ధాతు

పుష్టియు నొసంగు టానికీమాత్రలు 48 కి రు. 1-0-0. 523

“విద్యానిధి”, 87 రామస్వామిపేడి, మద్రాసు.

నీవు కొత్తమిల్లు పెట్టదలచెదవా? మేము ఏమిల్లులుకై

నానకే ముఖ్యముగా బియ్యపుమరలకుకావలసినసామాను

లను బియ్యముదంచు మరనుండి వాస్తుల ఫర్నేసు పైరు

తాగ్గలకల సరఫరా చేయుదుము. సి. గోపాలనాయకర్

అండు సన్ను. తేలిక ఫౌండ్రీ మద్రాసు. 557

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆంగ్లమున కాశ్వత్సముఖమునందుట స్వాభావిక

మైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట వలననే కల్గుచున్నది.

ఈ ఉచితమైన పుస్తకము ఆంగ్లమార్గమున కలుగజేసి

శరీరసౌఖ్యమును వృద్ధిగాఢమున ఆయుర్విధిని ఇప్పించు

ను, ఈ పుస్తకము ఇనాముగా నీయుబడును. హాస్టలు చారి

యం మేమే భరించునెదము. వెంటనే వ్రాయును

219 వైద్యశాస్త్ర మునిశంకర్ గోవిందజీ,

అంతింకల్ గూ డొంధాలయం 156, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

కలియుగ కల్పవృక్షము.

133

కృత్తిముగనుకల్పవృక్షము చునుభూలకారిక

బుధ మో వేర్చుచున్నట్లు ఈకలియుగమందు మానవజాతి

యొక్క ఘోరమైన అపరాధమునకు నైశ్చర్యము

లనిచ్చుచున్నది. వైద్యవిద్యకు పుస్తకముకొరవారికి

ఉచితముగా పంపబడును

రాజశేషి నానామణి కేశవశి, ఆయుర్వేదము

జ్యోతిషశాస్త్రము, 20 చీనాబజారుగోడ, మద్రాస్.

ఆంధ్రదేశవార్తలు

(—)

కోట రామచంద్రపురం తాలూకా కొంకుదురు కష్టము:— కొంకుదురు, నవంబరు 5:— ఇప్పటికి 22 గోజుల నుండి అమితవృష్టు మురుయుచున్నది. మట్టిగోడలు కూలుచున్నవి. ఇల్లుకూడ కూలుచున్నవి. పల్లపుభూములలో వరిచేలు మునిగిపోయినవి. గంగి చేలుకొనిన వనలు కుళ్లిపోవుచున్నవి. కొయ్యనిది కొనికపోయి రాలుచున్నవి. పునాన చేలుకొతలకు వచ్చినవి. వరికుళ్లిపోయినది. పశువులకు మేతలేక అల్లాడుచున్నవి. ఇంతవృష్టు ఎన్నడును కురియలేదని ముసలివాండ్లు చెప్పుచున్నారు. కాకినాడ కాల్యదర్శనండి ముగ్రామ వజ్రగా వెదురుపాకకు కంకరగోడ్డు వేసియున్నారు. ఆగోడ్డు గల్గిపడి మోకాలులోతు బురదలో ముగ్రామ ప్రజలు పడు అవస్థ భగవంతునికే ఎరుక. దయాదర్శిహృదయులగు శ్రీ వెన్నాపురం తాలూకాబోర్డు ప్రసిడెంటుగారు ముగ్రామ ప్రజలయందు పరిపూర్ణమయిన దయనుంచి రోడ్డుగల్లు పూడిపించి రోడ్డును బాగుచేయించెద రని ప్రజలందరును వేడుచున్నారు, అని యొకరు వ్రాయుచున్నారు.

బాడ్మింటన్ పంపెము:— మా పాతశాలలో యువపిడ సంగలు ప్రధానోపాధ్యాయపదవి నలంకరించిన శ్రీయత ద్రోణాదుల శోభనాద్రినాడుగారిచే 1915 సం॥ము ఫాసింపబడిన క్రిక్టేషన్ క్లబ్ వారు బాడ్మింటన్ పంపెమును ఆ డిసంబరునెలలో అతివైభవముగ జరిపిరి. అందు గెలుపొందినవారికి రూ 75-0-0 లు విలువగల వెండిగన్నె బహుమతిగ నొసగిరి. వరల నీ సం॥ర మా వెండిగన్నెయు రు 20-0-0 లు విలువగల అయిదురజితపతకములును గెలుపొందిన వారికియ్య నీసంఘమునా రేర్పరచుకొనిరి. ఈ కాపిటేషన్ డిసంబరు నెల కడపటివారములో జరుపబడును. దీని కరుడెంచువారికి భోజన వసతిసంఘమునా రేర్పరతురు. దీనికి రాదలచినవారు డిసంబరు 15 తారీఖులోపల దరఖాస్తులు పంపవలయును. దానితో ప్రవేశరసుము రూ 4 లు పంపవలయును. దరఖాస్తులు పంపువారు గాని వివరములు తెలియగోరువారు గాని మాబోర్డు లోమరునెకండ్రేసుగారు హెడ్ క్వార్టరుగారి చేర వ్రాయవలయును అని గుడివాడ నుండి బ్రహ్మేశ్వర్లు పట్టాభి రామ శర్మగారు వ్రాయుచున్నారు.

పొంపూ ఉన్నత ప్రభుపాతశాల, మేలుపాక దిపావళివనాలు:— ఈ గ్రామ వాస్తవ్యులైన మ. రా. రా. శ్రీ. అమితపు గంగరాజుపంతులుగారును, ఈ పాతశాలోపాధ్యాయులు శ్రీ, గుండా పేరికాస్తులుగారు, కొమ్మనమంచి భద్రా ద్రిరామశాస్త్రీగారు, ముమ్మడివరపు నారాయణమూర్తిగారు, బొమ్మగూరి రామమూర్తిగారు, కొండరు విద్యాధికులు, యలమంచిలి, యామిట్టు పట్టులగ్రామములు, యరవరంపైరా గ్రామములును చోడవరం, అనకాపల్లి వైరా గ్రామములలో వైసాతశాలకు సహాయముగ చండాలు వనూలుచేసిరి. యలమంచిలినుండి రు 6-0-0, మేలుపాక 0-14-0, పేరికాస్తులుగారివల్ల రు 1-13-0, రామమూర్తిగారు 0-6-10 నారాయణమూర్తిగారివల్ల రు 6-7-7, రామశాస్త్రీగారివల్ల రు 2-7-4 మొత్తం రు 18 0-9 అత్యంతాభిమానముతో శ్రమ కొల్పి చండాలు వనూలుచేసి పాతశాలకు సహాయముచేసిన మామిత్రులకును దాతలకును అనేకవందనములు అని ముద్దా సోమప్పశాస్త్రీగారు వ్రాయుచున్నారు.

మల్లిమహమ్మదు పురము:— ముగ్రామం కొల్లేటి వనరాధూమి అయియున్న ను యూనియన్ లోకూడా తాలూకాబోర్డువారు చేర్చియున్నారు. ఈ సంవత్సరం కురిసిన అధిక వృష్టులవల్లను ఉత్తర సర్దులవల్లను కొల్లేరు పూర్వమైన ఉన్నెన సర్దులంటి సర్దువచ్చి ముగ్రామముకు ఉత్తరభాగముననున్న చెయ్యగట్టుకు తాకి యిప్పటికి సముద్రపు రేవు స్థలముల వలె కొన్నికొన్ని కొల్లేటి లంకలు మొదలయిన గ్రామముల నుంచి ఆకిపీడు ఆడైపు గ్రామములనుంచి పశువులను మనుష్యులను గొర్రెలను సరకులను పెద్దపెద్ద పడవలలో ఎక్కించుకొని మారేవుకు దిగుచుతి చేయుచున్నారు. ఈముంపువల్ల చాలాభాగము సగములు పంటకు సిద్ధాన్న మైనది యావత్తు నష్టపడినవి. కొన్ని యిళ్ళలోనికీకూడా నీళ్లువచ్చి కాపురముండుటకు అవకాశములేని స్థితిలో నున్నారు. పూర్వనుంచి ముగ్రామముకు వేయబడిన లోకల్ రోడ్డుకు బోర్డు పూర్వనుంచి 15 మైలువరకు కంకరేటు చేసియున్నారు. రెండవమైలుకు కంకరేటుచేయన దున మాయూరులగాయాతు 4-5 ఫగ్ గాలకులకరకు సుగుమ్మలు పశువులు వస్తరాలు వెళ్లుటకు వీలుకాకుండుగా రోడ్డు యావత్తు తొడలలోనున బండపడియున్నది. లోకల్ రోడ్డువారికి ఎన్ని అడ్డెలు ఇచ్చుచున్నను ఇదిగరకు ఏమి దిరయాపుటాకి వచ్చుకట్టు కనపించదు. బిప్రజలమైన

మామొక్క దుస్థితి యిట్లున్నది. అని ఏమారు తాలూకా పూర్వశి, మల్లిమహమ్మదు పురంనుండి పెద్దపెద్ద గంగయ్యగారు వ్రాయుచున్నారు.

విశాఖపట్టణము ఎన్నికలు.

రాగల 14 వ తేదీ మంగళవారమున విశాఖపట్టణపు మ్యునిసిపాలిటీలో, చెంగల్రావుపేట వార్డుయొక్క ఓటర్ల వివేక్షణ చూపుటకు ఒకకాన్సిలరును ఎంచుకొను సమయ మాసన్నమైనది.— ఈకాన్సిలరు పదవికి ప్రయత్నించుచున్న వారు:— (1) మ-రా-శ్రీ, నడ్డాది జగన్నాధరావుపంతులుగారు (2) చక్కలంక తిరుపతి ఆచార్యులుగారు. (3) ఉప్పనారా యణమూర్తి నాయడుగారు, వీరిమువ్వరియొక్క బలాబలులు లను (సామర్థ్యాసామగ్ధ్యములు) వోటర్లకు తెలిసియేయుండును. మేమిదిగురు వ్రాయుదాని సమసరించియే వారు (వోటర్లు) ఎన్నుకొన వలసినదని మాయభిప్రాయ మొక్కనాటికిని కాదు. కాని ప్రతివోటరును ఈతిరున నేవితర్కించి, చిక్కల్యుటలయ తమకి యబడిన యధికారమును విఘ్నముగా నినియోగింపవలసినదని మాయభిప్రాయము. మోమోటరు మొదలగు కారణములు దూరముంచవలయును. ప్రజలక్షేమ ప్రధానమనియేంచవలయును. కాన్సిలరులు చేయదగిన కార్యములకు వీరలు సమర్థులగుదురా? కారా యట్లు చేయుటకు వీరలకు వ్యవధియుండునా లేదా? ప్రజల యోగక్షేమములకు ఓపికతో పాటుపడుదురా లేక తమ గౌరవమునకే చూచుకొనెదరా యను సంతములనే చూడవలెను. అట్లు వితర్కించినచో మాయుద్దేశమిది. (1) మ. శ్రీ. వల్ల జగన్నాధరావు పంతులుగారు చాల కాలమునుండి యాయూరి బారులో పనిచేయుచు ముఖ్యమైన పక్షిళ్ళలో నొకరుగా నున్నారు. పి. (ఎ) యయిన పెద్ద వారు. అందువలన అవసరమైనంత యోషికతో తిరుగజాలరు. (2) ముఖ్యపక్షిళ్ళలో నొకరుగట వ్యవధిని కలుగజేసికొనుట కవకాశము మిక్కిలి తక్కువగా నుండునగదా? (3) వీరు చాలకాలమునుండి పనిచేయుచుండినవారైనను జనోపకారము గు కార్యముల నెందునను వీరుపనిచేసినటుల యిప్పటివరకును కానరాదు. మిగిలిన యిద్దరును చిన్నవారలను విశేషముగ వ్యవధి చిక్కజేసికొనువారును అయియున్నను మ. శ్రీ. ఉప్పనారా యణమూర్తిగా కీయూరికి ప్రాతపాను, విశేషముగ నల్లవారితోడను స్నేహము కలవారును, సులభ్యులును, దేహస్వభావము చే చురుగుగలవారును, ఇదివరలో పెక్కువిషయముల యందు ప్రజాక్షేమము కొఱకు చాలవరకు పాటుపడినవారును గాకన్నట్లుచున్నారు. కావున వోటర్లు వారి బాధ్యతలను చక్కగ నిర్వర్తించుచు నీమవ్వరిలో తగిన వారి నెన్నుకొని ప్రజలకు క్షేమము గూర్చవలెనని మాకోరిక. ఇతర కారణములకు లోపై ప్రజలకు దుఃఖము నొసగూర్చు పాపము నొడిగట్టుకొనకుండురుగాక! (మా ప్రత్యేక విలేఖరి.)

ప్రచుర పత్రిక.

నా కుమారుడు పదహారు సంవత్సరముల వయస్సుగల శ్రీరామమూర్తి అను చిన్నవాడు దుస్సాంగత్యముచే దురోహి ధవలకు లోబడి కొన్ని కగారు వుత్తరములు మొదలగు వాని మీద సంతకములు చేయుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. నాయాశ్చి నాస్వాస్థితమగాన సదరు శ్రీరామమూర్తి నాకు వెలియకుండా నా యంగీకారమున వ్రాతపూర్వకముగా పొందకుండా చేసే ఏకార్థము నన్న నాయాశ్చిని బాధింప నేరదని సర్దులు తెలుసుకొనవలెను.

బెజవాడ, వెమరుపర్తి వెంకటరత్నం.

సకలవృశ్చిక విషసంజీవిని

నూరురూపాయల బహుమతి.

బాధతో వచ్చువారు!

సుఖముగ బోదురు !!

ఈమందు ఇతరుల మాయ మందు కంటిదిగాదు. ఉపయోగించినచే తప్పక మంటయ బాధయు తీరును. ఇది తేలుబాధకే గాక, ఎలుక, కుక్క, నంద్రగ బృమొదలగు జంతువుల విషములకు నుపయోగించును. ఈ మందుచే తేలుబాధ నివర్తింపకున్న మందు క్రయముతో నూరురూ

పాయ లియ్యగలము. వెల సులభము
2 సీసాయిగల స్వాగ్నకెట్టు 1.కి 8 అ. పోస్టేజీ రి అజాలు.
ఒకటేతడవ 2 స్వాగ్నకెట్టు తెప్పించుకొన్న పోస్టేజీ ఉచితం
ఒకడజక స్వాగ్నకెట్టు పోస్టేజీతో రు. 5-0-0.
1-8-0 వెలగల ఛాక్ సలర్ పాకెట్ కే నా ఉచితము.
శ్రీ. నీహారాను మొరలియూరు
3, కందప్ప మొదలిపేడి, తిరువల్లిక్కేడి, మద్రాస్.

కర్నూలు జలప్రళయము.

హంద్రి, తుంగభద్ర నదులు.

I

1916 సంవత్సరము అక్టోబరు నెల 30 తేదీ మధ్యాహ్నము 1 గంట మొదలుకొని రాత్రి 12 గంటలవరకు హంద్రి ప్రవాహమువచ్చి గ్రామములో హంద్రి ప్రక్కననుండియిండ్లను పూడ్చి ఆతరువాత ఊరులో విశేషకోర్కవద్దకు వచ్చినది. 31వ తేదీ మంగళవారము ఉదయము 6 గంటలకు తుంగభద్ర, హంద్రినదులు రెండు పూర్తిగా గ్రామముమీదికివచ్చి కర్నూలుగ్రామము వంతెనమీద ఒకమనిషి ప్రమాణము నీరువచ్చి అప్పటనున్న వంతెనను తెగకొట్టుకొని, కర్నూలుకు చుట్టునుండు గ్రామములను మంచి పాడుచేసి కొన్ని గ్రామములను కొట్టుకొనివచ్చి నదురు కర్నూలు ఊరులో (అనగా) మొగల్ పురావీధిని, కల్లూరుదార్ రాజావీధిని, నన్నురుదార్ రాజావీధిని, గాడిదమడుగు దార్ రాజావీధిని, చాల మట్టుకు ఇండ్లను పాడుచేసి కర్నూలు పోలీసు టవును దగ్గర మూడు అడుగులు నీరుధారపారుచుండగా, మహారాజేశ్వరీ కర్నూలు జిల్లా నూపరింటుగారును కొన్ని వీధులయందు ఉన్న జనులను పోలీసుదగ్గర అరిగిలి (అనగా) తెప్ప వేయించుకొని శ్రద్ధతో ఇండ్లలో ఉన్న వారిని పిలుచుకొని రక్షించుచుండిరి. అదియుగాక కోటలో జిల్లాకోర్టువరకునగ రేల్వేస్టామి దేవాలయము చుట్టును మహారాజేశ్వరీ అలూరు మధ్యాహ్న ఇంటిదగ్గర సుమారు ఒకగజము ఎత్తునవచ్చి ఉండెను. అప్పుడు కర్నూలు ఊరుచుట్టును ఒక మనిషి ప్రమాణము నీటితో నిండియుండెను. అప్పటికి సగ మూడువైన నీటితో నిండియుండెను. అప్పుడు జనులు అందరూ అచ్చటచ్చట బండ్లు పెట్టుకొని వెళ్ళిపోయిరి. ఆనాటిసాయంత్రము 6 గంటలకు మోకాటిలోతున తిసి మరుసటిదినము (అనగా) నవంబరు 1 వ తేదీ) వరకు ఆనీరు అట్లనే యుండి తరువాత నిదానముగా తిసినది. అప్పుడు ఇండ్లనుపోయి చూడగా మొలలోతు బురదతో నిండిపోయి అచ్చటనున్న ధాన్యములుచెడి విశేష నష్టమును కలుగజేసినది. అనేకమంది వర్తకులకు విశేషనష్టము ఇంతంత అని చెప్పటకు శక్యముకాక యున్నది. ఇప్పటివరకు అబురద అట్లనే యున్నది. ఎన్ని దినములు తిసినను తరుగలేదు. ఇప్పటివరకు వర్షము తగ్గినదికాదు. ఊరిలో ఉన్న బురదనూ, కొంతమంది పోలీసువారును, గ్రామజనులను తీయుచున్నారు. ఊరిలో అచ్చటచ్చట నీటిబుగ్గలుపుట్టిచెడిన రస్తాలలో నీరు ఇప్పటికి పోవుచున్నది. రస్తాలుచాలామట్టుకుచెడి నడుచుటకు చాలప్రయాసగా ఉన్నది. ఇండ్లుపడినమారు 20 మందిజనులు ప్రాణాపాయముకలిగి చనిపోయినారు. జీవజంతువులు అనగా పశువులు, మేకలు, కోళ్ళు, లెక్కలేకుండ చనిపోయినవి. వై ప్రకారముగా కర్నూలు గ్రామములోజనులకును ప్రక్క గ్రామములందు జనులకు చాల అల్లకల్లోలము కలుగడమువల్లను మహారాజేశ్వరీ కర్తెరుదార్ గారు బీదలకుకొట్టాలు వేయించి వారికి ధాన్యము ఇచ్చి తమసోదర, సోదరీమణులను కాపాడుచున్నారు. ఇంక కొంతమంది వర్తకులు బీదజనులకు అన్నదానమును చేసియున్నారు. ఉద్యోగస్థులను, వర్తకులను చందాలు వేసికొని ఒకస్థానముపెట్టి బీదజనులకు భత్యము ఇచ్చుచున్నారు. ఇతర గ్రామములవారు అన్నములేక అన్నమో రావచంద్రాయని మలమలమాడుచు ఉండుటకు స్థలము లేక ఇక్కడికి పరుగెత్తుకొని వచ్చుచున్నారు. నాటంగోజులనుంచి బిహారు, తెలంగాణలు లేక నిలిచిపోయినవి. వారముగోజులనుండి రయిలు రాకపోకలు నిలిచినవి. వారమువరకు రయిలు రావడమునకు కష్టముగా నున్నది. ఇటువంటి వరదలు ఈగ్రామస్థులు పుట్టినప్పటినుండి వినికని యెరుగరు.

కర్నూలు పురవాసి.

II

కోవెలకుంట్ల కుందునదివరద

(బోర్డుబాలికాపాఠశాల హెడ్మాస్టరు

ఎ. శేషయ్యగారు.)

అక్టోబరు నెల 29 తేదీ ఆదివారం రాత్రినుండి సన్నగ వర్షము ప్రారంభమయి 30 తేదీ సోమవారం ఉదయమునుండి అంతకంతకు అతిశయించి ఆకాశము గండ్లుపడినదా యన్నట్టుల వరుణదేవుడు తన బంట్లగు నవమేఘులుల వెంటబెట్టుకొని భూమిమీదికి వచ్చుచున్నాడాయన్నట్లు మింటికిమంటికి నేక ధారగ 31 తేదీ మంగళవారము ఉదయమువరకు కురిసినది.

సోమవారం రాత్రి 12 గంటలప్పటికి కోవెలకుంట్లకు ఉత్తరముగ చంద్రావలస్తాన దూరముగ నుండు కుందునది ప్రళయకాలశక్తివలె అదిగరు తాను సందర్శించేయు గ్రామము లన్నిటిని నీటిపాలు చేసి పారుచుండినది.

కోవెలకుంట్లకు ఘూరు 2 ఫణాంగుల దూరమందుండు జుట్టేరు అనేదని కుందునది అడ్డగించి పోకుండ నిలువ బెట్టినందున కోవెలకుంట్లలోకి వచ్చి గ్రామనివాసులతోమొర పెట్టికొనుటకు వచ్చుచున్నదా యన్నట్లు గ్రామములోకి రాత్రి 12 గంటలకు వచ్చి నిద్రతోనుండు జనాదులయిండ్లు వాకిళ్లు అరుగులు ముంచుచుండినది. ఏదిక్కు పోవుటకు మనిషిలోతు నీళ్లు అయినందునను రాత్రి అగుటచేతను వైన వృష్టు విడువకుండ కుందునదిచేతను ఎచ్చట చూచినను గోదన ధ్వనులతోను వర్షము ధ్వనితోను నదులు ధ్వనులతోను గాఢాంధకారముతోను దిక్కుతోచక పసిపాపల చంకల నిడుకొని ముడుసలుల రోగుల వెంటబెట్టుకొని ఆర్తనాదముతోకొమ్ములుగుడ్డుకొనుచు ఏకకాలమండే యిందరము నీటిపాలగునట్టి ప్రళయము వచ్చెగదా! యని దైవమును ప్రార్థించుచు ప్రాణముల ఆశవదలినవారైకొందురు తమయింటి అరుగులమీద నెక్కువారు అక్కడికి నీళ్లువచ్చినంతనే మిడ్లై లెక్కువారును కొందరు వృక్షముల నెక్కువారును అయి యీ రాత్రి ఎటుల తెల్లవారును? ఇంక ఎట్లు బ్రతుకగలము? అని ప్రాణముల ఆశనువదలి తెల్లవారుటకు ఎదురు చూచుచున్నవారైరి.

కుందునది పుట్టేటిదని. తగవు తీర్చుటకు వచ్చుచున్నాడాయన్నట్లు నూకోర్కదయ మాయెను. 6.7 గంటలప్పటికి రెండునదులు రాజీపడి ఏకముగ ప్రవహించుటకు ప్రారంభమయి 8.9. అంగుళముల నీరు తగ్గిన దాయెను. ప్రజలు బ్రతికితిమను ఆశతో చెట్లనుండియు, మిడ్లైలమీదనుండియు దిగుటకు మొదలిడుచుండిరి.

ఇట్లుండగ కోవెలకుంట్లకు సమీపమందుండు బనగా నిపల్లె నవాబుగారి యిలాకానందుకు కుక్కలగంటిచెర్వు. అనే యొక పెద్దచెర్వు కుందునది. పుట్టేటిదనుల తగువుతీర్చి దండించుటకు తానుఖద్దన రావలెనని తనకు అడ్డముగకుండిన కట్టును వెంటనే తెంపకొని ఆగ్రహాదగ్గరాలై ప్రళయకాలసముద్రుడు జీవులను, వృక్షములను మొదలగువారి నన్నిటిని భక్షించుచు వచ్చుచున్నాడాయననీ 31 తేదీ మంగళవారము ఉదయము 7 గంటలకు బనగానిపల్లెలో ఘూరు సగము ఊరుకువైగ. ఇండ్లను, చెట్లను, పశువులను, నురుఖ్యలను, ఎదురుపడినదాని నంతయు నేలపాలుచేసి నోటగరచుకొని 8.9. గంటలప్పటికి కోవెలకుంట్ల జుట్టేటిమీదుగ కోవెలకుంట్లకు వచ్చినది.

కోవెలకుంట్లకు పగలు వచ్చుటవల్ల జనులందరు తమ ప్రాణములను మాత్రము కోలుపోక మిగత యావత్తును విడిచి మిట్టిప్రదేశములందు చేరి యొకరి నొకరు కాగలిగించుకొని ఏడ్చుచున్నవారైరి. ఈ గ్రామములో గంగాధవారికి తాను తినునంత జీవకాటి దొరకలేదని ఆగ్రహముతో ఆత్మగ్రురాలై మూడు భాగముల ఊరును మిడ్లైలోకూడా మంచి పారి యావత్తు వస్తువులను వాతనముచేసి ఘూరు 50 పశువులవరకు తిని కుందునదితోచేరి కుందునది గట్టుననుండు ఊళ్ళన్నిటిని నీటముంచి వస్తువుల నాననము చేసినది.

కోవెలకుంట్ల ఊళ్లనుండు సర్కారు ఆక్కిను లన్నిటిని నీటితోముంచి అడుగున్నచివ్వు కుందునట్టి పెట్టిపోయినది. కోవెలమీది సర్కారు ఆక్కినుల గుమాస్తా లుండుమీది, మిడ్లైలు ముడిగి పారి యావత్తు పాడుచేసి దర్జుల గావించినది. గ్రామసంతయు ఘూరు అక్షరూపాయలవరకు ధాన్యములు జనీలు ఇంకా యితర బెల్లెలనూనె వస్త్రాలు నష్టమయి యుండునని అనుచున్నారు. వరమానము చెల్లించు వర్తకులందరికీ అన్నము కఠమాయెను. మాలమడిగెలు ఇంకా యితరనిరు పేదలు కుడిసెలు పోకొట్టుకొని నిలువ నీడలేక తినుటకు అన్నములేక వాపోవుచున్నారు. ఘూరు 2000 లకు వైగనె యుండును. 31 తేదీ మంగళవారము పగలు 2 గంటలకు వరదలు తగ్గి పోవుచు వచ్చినవి. సర్కారు ఆక్కినుల గుమాస్తాలు అదివరకున్న యిండ్లు పడిపోయి యచ్చట నివాసము చేయుటకు ఇండ్లు దొరకక అల్లాడుచున్నారు. పీర్ యావత్తు వస్తువులు గంగకు కోలుపోయి కట్టుగుడ్డలతో భార్య బిడ్డల సోద ధ్వనులతో కష్టపడుచున్నారు. సర్కారు వారు ఈ గ్రామంలోనుండు అన్ని ఆక్కినుల గుమాస్తాలకు మూడు నెలల జీతమును ముందుగావైన ఇప్పించి నీళ్ల కష్టములను తొలగించుచునని నేడు చున్నారు. మహారాజేశ్వరీ పోలీసు సర్కిల్ యిన సైక్లరుగారు ఈ బీద జనులం

దరికీ పావుపదివంతున జొన్నలు పంచి పెట్టినారు. ఏ గూర్గో వ్యావయలగు గుడ్డేటి పీడి రైతులందరు వారివారి కైకోలని బీదలకు నొకపూట అన్నము పెట్టినారు.

ఈ కుక్కలగంటిచెర్వు తన ఆయువుతీరి తెగిపోయి 6.4 గ్రామములను పాడుచేయునని భాసమున్నట్లు వెంట్రుకలు నడిసిన ముసలవివేకులు చెప్పమాటలు పొటికినచ్చి దాయెను. ఇట్లనే ఆవుకుచెర్వుకు కూడా భాసమున్నది ఆ చెర్వుకూడా యిప్పుడో అప్పుడో తెగునని యిప్పుటి వచ్చితి శయమునకు చెర్వుకట్టి అల్లలాడుచున్నది ఆ గ్రామవాసులందరు బాగ్రత్తకలిగి కొందరు కొండలందు గుడిసెలువేసికొని కాపుర మున్నారని కొందరు బ్రాహ్మణోత్తములు తినుకు ఇంక వృష్టు రాకుండునట్లు వరుణమంత్రములతోటి వృష్టుంధన చేయు జపతపములు చేయుచున్నారని తెలియుచున్నది. అయ్యో, పాపము. ఆ గ్రామవాసులు ఏదిక్కుపోవుటకు చుట్టు నదులున్నవి. సర్కారువారు ఈ నదులకు ఎ ప్రదేశమందు అయినా ఒక చోట కమాండ్లు కట్టించి ఆ గ్రామవాసులకు ఈ చెర్వువల్ల అయ్యే అపాయమును లేకుండ కాపాడరాదా? ఆవుకుచెర్వు తెగినకాలమందు అనీళ్ళు ఆవుకు ఆనుకొని పారుచుండే గొల్లలేటికి రక్షణమేవచ్చుట. వెంటనే ఆవుకు మొదటి ఆహుతి అయి ఆనదిగట్టునయుండే వూళ్ళన్ని పాడవునట. అందువల్ల యిప్పుడు ఆనదిగట్టుననుండు పూళ్లనాదులు రాత్రిపగలు నిద్రలేక భయపడుచున్నవారై నట్లు తెలియుచున్నది. వర్షము ఇంకవచ్చినంతట ఇంకా ఎంతటి ఘోర వార్తలు వచ్చుచున్నవో భగవంతుని కెరుక. ఇప్పుడు కోవెలకుంట్లలో కట్టబట్టలేక నిల్వనీడలేక కడుపుకొటికిలేక అల్లలాడు బీదజనుల రక్షణకొరకు పుణ్యాత్ములగువారు తమతత్త్వ కొలది సహాయముచేసి పుణ్యమును నడయుట మనుష్య జన్మ మెత్తిన ఫలముకాదా.

III

బనగాన పల్లి

(మాక్రత్యేక విలేఖరుడు)

కడచిన మాసము 31 వ తేదీన కర్నూరును ప్రార్థించి ఏకా గంటల సమయమున ఊరిదగ్గర మూడు చురువులు తెగి బనగాని పల్లెనంద పారేరునదిలో బడినందున ఆప్రవాహ మున్నొంగి బనగానపల్లెను బొచ్చెను. కొండపేట యనది బనగానపల్లెలో కెల్ల తగ్గు భాగము. ఆ భాగమున కమాండు 250-300 ఇండ్లుండును. ఇవి యెల్లయు యినాగులతోకూడ నుంచినవి. నాడు గ్రామ సంతయు 10-12 అడుగుల నీ భానరించినది. రాత్రియందపములమీద నీరు పొర్లి అచ్చట రక్షణకై యొరిగిన వారిని తనవాత వైచికొనినది. ఆదవారును చంట్టికొట్టులు లెక్కకు వచ్చినంతవరకు 60 గురు చనిపోయినారు. 31వ తేదీ నాడు వెల్లునవచ్చుట తెలిసినతోడనే జను లందరు పరుగెత్తుకొనిపోయి పరిసరములలో నుండిన గుట్టులు చెట్టులు ఎక్కినారు. అనేకములు చెట్టులు మునిగిపోయి పడి కొట్టుకొని పోయినవి. దూరము లెప్పించుకొని పోయినవారికి సహాయము చేయవలెనని నవాబుగారు ఎంత ప్రయత్నించినను ఆనాడు సాగలేదు. దివాకొగారి ఇంటితోకూడ గ్రామసంతయు మట్టి మయిపోయినను అద్వైతవశమున నవాబుగారి నగరుమాత్రము చెడలేదు. రెండవకోజునుండి నవాబుగారు నేటిదనుకును ప్రలలకు భోజనములు పెట్టి లెక్కిన సమనాయములు చేసి ఎంత క్షీంచుచున్నారు. తమ యాస్థానమునందు పనిలోనుండిన వారిలకు ఒక్కొక్కనెల జీతము ఇచ్చి వారి యనుకూలములు చూచుకొన నేర్పించినారు. బనగానపల్లి యంతయు వర్షపడి దని చెప్పవలసియున్నది. వాస్తవంపుదమనిన వ్యాపారదేవనకు తంత్రివాస్తవే నడవలేదు. రైల్వేవారు ప్రజలు పరుగెత్తిపోవుచుండగా తమ తెలిగ్రామ పనిచేయుచున్న తెలిగ్రామిలు పుచ్చుకొనుట చూచినేరి. పరుగెత్తుకొని ప్రాణముదక్కి చాలునని ప్రయాణము చేయవచ్చువారి సామానుల వైనను పా మాన్యముగా పోనీయలేదు. చుప్పటిపల్లులచెడి నీటినుండి ప్పించుకొనిరాగా రైలు అధికారుల తప్పించుకొనుటకట్టవైచినది. మరద తగ్గినపిదప జనులు గ్రామమునకు రాబోగా ఎవ్వరో దుర్మార్గులు చురల నూదకచ్చుచున్నదను నదంతి పుట్టించి శకములవైచున్న నగలన్నిటిని బలుచుకొనిపోయినారు. ముందేమి గలిగెనో తెలియదు.

ముహరము కుందుగ

సాంద్రాదేశమునందును రంగూనునందును గుంజూరు పంతుగ గడబిడలు లేక నెన్నదిగా నరిగిపోయినదని దిపోగ్గుల వలన దెలియుచున్నది.

పోస్టుసంబంధము గెజిట్.

200 గవీలు రేంజి స్టాంపులను అమ్మినట్లు ఇనపై క్షర ఎస్. కృష్ణమూర్తిగారికి అక్టోబరు 28 వ తేదీ నుండి రెండుమాసములు ప్రివిలేజీ సెలవియబడినది.

అచలాపురము రేంజి నవ్ అమ్మినట్లు ఇనపై క్షర గా నుండి కృష్ణ గుంటూరు బాలికా సాతశాల రేంజిలో పని చేయుచున్న సేతుకామేశ్వర రావుగారికి రెండు మాసములు సెలవియబడినది. వారి స్థానమున పి. వీరరాజు పంతులుగారు నిర్ణయించ బడిరి.

దర్మాపురము రేంజి స్టాంపులను అమ్మినట్లు పి. ఎస్. సంగారావుగారు గుంటూరు రేంజికి నియమింపబడిరి.

వాతావరణ సితి

1916 సం॥ నవంబరు 10-వ తేది

ప్రదేశములు.	సగంబరునెల 10 తేది, ఉదయము 8 గంటలకు వాయువీరము అంశములు	కడలివన 24 గంటల లో, నీడను ఉష్ణోగ్రత		వర్షపాతము.		
		అధికత	అల్పత	కడలివన 24 గంటలలో	8 వ గంటల మొ.	9 వ గంటల మొ.
గోపాలపురము	29.929	84.8	69.9	...	41.28	41.30
వాల్తేరు	29.940	82.2	57.9	...	37.37	33.03
కాకినాడ	29.948	82.8	71.8	...	42.69	34.80
నంద్యం	29.933	83.1	74.0	...	61.96	36.42
గుంటూరు	...	79.8	72.0	0.12	45.91	29.76
నెల్లూరు	29.923	85.4	74.9	...	28.62	24.96
మద్రాసు	29.907	85.2	75.7	0.01	31.23	33.79
కడలూరు	29.906	86.3	74.2	0.36	31.99	33.77
నాగపట్టణము	29.910	89.8	75.7	0.12	24.93	29.55
కొలంబొ	29.905	85.8	71.6	0.67	76.21	60.92
తిరువనంతపురము	29.915	83.0	74.8	...	53.71	54.53
కొచ్చిక్	29.890	87.2	75.9	...	114.63	105.51
కల్లికోట	29.897	84.9	74.7	...	110.67	112.42
మంగళూరు	29.896	85.9	73.0	0.30	121.48	125.05
బొంబాయి	29.929	86.4	75.5	...	86.05	71.58
హైదరాబాదు
అనంతపురము	...	84.9	72.1	...	29.29	...
బళ్లారి	29.926	84.1	71.5	...	27.14	19.51
కర్నూలు	29.948	87.1	71.8	...	41.07	18.74
కడప	29.920	88.3	74.2	...	40.84	25.74
బెంగళూరు	29.902	80.1	65.6	0.26	50.91	33.12
కొడైకనాలు	29.789	65.5	49.5	...	48.58	46.10
ఉదకమండలము	22.020	65.8	47.3	0.13	44.49	48.24
కోయంబత్తూరు	22.924	85.7	71.1	0.31	22.63	17.70
నెల్లూరు	29.935	86.3	72.0	0.76	50.86	37.16
సేలము	29.924	89.0	71.8	...	41.60	36.32
తిరుచనాపల్లి	29.900	90.8	75.2	...	25.16	25.52
పురుకోట	29.910	90.9	73.4	0.59	31.96	27.54
నర్సర	29.903	91.2	74.9	...	25.09	28.84
తిరువల్కేరి	13.05	15.66

బంగళూరునందు తప్ప అంతటను వాయుభారము వృద్ధి యైనది. దక్కనునందు వాయుభార చతుర్ధికముగను, అభాత మనకు దక్షిణమునను నులబాసత్తరమునం దత్యల్పముగ నున్నది. రాజధానియం దంతట ననేకస్థలములందు స్వల్ప మారత ములు గలవు. కొన్నిచోట్ల వాయువునందు చలనము లేనట్లు తెలిసింది. మధ్యపాక్షము కెక్కుచుగో యున్నది. రాజధాని లోపల కొంచె మెక్కుచుగ నున్నది. రాజధాని దక్షిణపుకొన ప్రాంతమున పగటియుష్ణ మెక్కుచుగ నున్నది. ఉత్తరపార్శ్వములందు తప్ప ఇతర స్థలములందు రాత్రియుష్ణ మెక్కుచుగ నున్నది. వాయువునందు తేరుతగ్గినది. ఉత్తరపార్శ్వములందు ను, దక్కనునందు తప్ప ఇతర స్థలములందు మేఘములు దట్ట ముగా నున్నవి.

ఆర్. ఎల్. జోన్ను,
వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు, చెన్నపురి.

దేశీయ తంత్రీ వారలు

(మా విలేఖకుల వద్దనుండి)

సింలూ
రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన యుద్ధవార్త

I
సింలూ, నవంబరు 8:— 7 వ తేదీగల ఈ క్రింది తంత్రీ వార్త హిందూదేశ రాజకీయ కార్యదర్శిగారి యొద్దనుండి రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చినది.

ఆంగ్ల రంగము.
బ్రిటిషువారి నేక శత్రుస్థానములను ముట్టడించి కొంత స్థలమును ఒయింబి బట్టిడివారైన్ కోరు ప్రాంతమునం దున్నత ప్రదేశమునందు 1000 గజముల స్థలమును జయించిరి.
పరాసు రంగము.

జర్మనులు పరాసువారిని సెంటుపియరు వాష్టాదవినుండి తీసివేయుటకు ప్రయత్నించుచుగాని వారియటలు సాగలేదు. తెలువాత పరాసువారు అనేకపర్యాయములు ముట్టడినలిపి సెంటుపియర్ వాష్టా అడవియందు కొంతదూరము ముందునకు బోయి ఉత్తరభాగమునందు మాడు శత్రుకందములను వశ పఱచుకొని నైర్వతిదిశనున్న స్థానములందుగూడ ప్రవేశించిరి. లాట్రాన్ స్టామ్ వైపునను పరాసువారు ముందునకు సాగి సెయిలీ సెయిలీ సెలు గ్రామమునందు విశేష భాగము వాక్ర మించుకొనిరి. ఈ ప్రాంతమునందు జర్మనుల ప్రతి యుద్ధము లన్నియు వ్యర్థములయ్యెను. పరాసువారు వైష్ణురంగమునందు డంటాపువాన్ గ్రామములను వశపఱచుకొని 522 మంది తైడిలను పట్టుకొనిరి.

ఇటలీరంగము.
ఇటలీవారు కాల్సోప్రథమునై నింకను అనస్కంద మును సాగింపును వల్లయుక్ ఫాక్ కొండవైసను, సాక్ క్రాడో కొండపాదను అగ్నివర్షము గురిపించి కోస్తస్థివియా యను స్థలమునకు 220 గజముల దూరమునకు వచ్చిరి.

రష్యా రంగము
శత్రువులు నాల్గోకా ప్రాంతమున ప్రళయగ్నిం గ్రుమ్మురించి హాలిజ్ కుత్తర ప్రాంతములందు అనస్కందనము నుపక్రమించి రష్యుల ముందటి కందకములలో గొన్ని స్థల ముల నాక్రమించుకొనిరి. డార్నవాట్రాను దక్షిణమునందు రష్యులు కొంతదూరము ముందునకువచ్చి కొన్ని పర్వతముల ను వశపఱచుకొనిరి.

రుమేనియా రంగము
ప్రిజికోకనును ప్రదేశమునందు సరిహద్దునకు 6 మైళ్లు దక్షిణముననున్న డిరాముకొండవద్ద శత్రువులు రుమేనియనుల కందకముల నాక్రమించుకొన గలిగిరి. డ్రాగ్నావోలో ప్రాంతమునందు రుమేనియనులు శత్రుప్రయత్నములను వ్యర్థపఱచిరి. డొబ్రూజారంగమునందు స్వల్పయుద్ధములు జరిగినవి.

బాల్కనురంగము.
కర్నాప్రాంతమునందు సెర్బియనులు మాడు శత్రు ప్రయత్నములను వ్యర్థపఱచిరి.

తురుష్కరంగము.
ఆగ్నాటుకు దక్షిణమునందు రష్యులు తురుష్క ప్రయత్నముల నోడించిరి.

కూర్షు ఆక్రీకారంగము.
కూర్షుఆక్రీకాయందలి రెఫ్జీలోయందు స్థితులలో మార్పులేదు. మెహంజి వైపున ఒక శత్రుసేన జెఫ్జియెద్ద కందకముల నేర్పూచుకొని యుండెను. ఈ సేనను జనరల్ నాద్రీగారు ముట్టడించి తరిమివేసిరి. శత్రువులకు 200 మంది నష్టమైరి.

II
సింలూ, నవంబరు 9.— 8వ తేదీగల ఈక్రింది తంత్రీ వార్త హిందూదేశ కార్యదర్శిగారి యొద్దనుండి రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చినది.

ఆంగ్ల పరాసురంగము.
జర్మనులు బట్టి డివారైన్ కోరు ప్రాంతమున ప్రతియుద్ధము సలిపి బ్రిటిషువారి రింతకుముందు జయించిన స్థానముల నుండి వారిని కొంతదూరము వెనుకకు నెట్టి ఆస్థలములను పట్టుకొనిరి. ఆర్మిన్ పీకీసు ఈ ప్రెసు లాబోఫ్ఫు సెయిలీడులు ప్రాంతములందు బ్రిటిషువారు మాడు పర్యాయములు శత్రుకందకములనై బడిరి. సెయిలీ సెయిలీ సెలునందు శత్రువులు కొంతస్థలమును మఱల జయించిరి.
వైష్ణురంగమునందు ఫిరంగియుద్ధము జరిగినది.

ఇటలీరంగము
ఇటలీవారు కాల్సోప్రథమునై శత్రుప్రయత్నములను వ్యర్థపఱచి కాల్సోసెంకాతను స్థానమునై అగ్నిని వర్షించిరి.

రష్యారంగము
హాలిజ్ కుత్తరమునందు శత్రువులు అనేక పర్యాయములు ముట్టడినలిపిరి; కాని త్రోసివేయబడిరి. కాల్సేలియను కనుమలందు శత్రుప్రయత్నము లన్నియు వ్యర్థ మయ్యెను.

రుమేనియా రంగము
రుమేనియనుల పశ్చిమరంగమునందు రుమేనియనులు తమ స్థానములను నిలుపుకొనుచున్నారు. డొబ్రూజా రంగమునందు రష్యులును రుమేనియనులు శత్రువులను వెనుకకు నెట్టిరి.

బాల్కను రంగము
డాన్యులునది పాడవునను ఫిరంగియుద్ధము జరుగుచున్నది. సెలోనికారంగమునందు స్వల్పముగ ఫిరంగియుద్ధము జరిగెను. ఒక బ్రిటిషు సముద్రాంతగ్రామి ఉత్తరసముద్రమునందు ఒక జర్మనుయుద్ధకౌకవై టార్పిడోలను ప్రయోగించెను, ఆ యుద్ధకౌకకు బాగుగా దెబ్బలు తగిలినవి. ఎంతవఱకు కలిగినదో తెలియలేదు.

బొంబాయి
తలకుగారిపైని కేసు.

న్యాయమూర్తిల తీర్పుసారాంశము.
బొంబాయి, నవంబరు 9:—న్యాయమూర్తి బాచిల్ గారు తలకుగారిపై జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారు చేసిన యుత్తర వును రద్దుచేయుచు నిట్లు చెప్పిరి.—బెన్గాళునందును అహ మద్దు నగరమునందును తలకుగారు గత మే జూను మాసము లందు చేసిన ఉపన్యాసములు రాజద్యేష యుక్తములుగా నున్నందున యుత్తరపు పుట్టినదని చెప్పబడినది. ఉపన్యాసముల భాషాంతరీకరణమునందు తప్పులేదని అందఱు నొప్పుకొనిరి. తలకుగారి ఉపన్యాసములందు రాజద్యేషము గొలుపువాక్యము లేవైన గలవా యనునదియే విమర్శింపవలసిన విషయము. మేజిస్ట్రేటుగారు “విద్రోహము” అనుమాటకు న్యాయమూర్తి ప్రోచీగారు చెప్పిన అర్థమును అన్వయింప జేయుటతప్ప. ఒకవిషయమునకు సంబంధించిన అర్థమునని యెడది యెక్కటియుండగా అసాధారణముగ విపరీతార్థమును దీసికొనుటకు వీలులేదు. తరువాత న్యాయమూర్తి గారు జిన్నాగారి వాదములను విమర్శించి సివిలు సర్వీసువారిని నిందించుటకును ప్రభుత్వమువారిని నిందించుట కును భేదములేదనియు న్యాయశాసన నిర్మితముగ పరిపాలన మును ద్వేషించు విషయమునకు తలకుగారికి అపారముగ రాజభక్తి గలదనుట సమాధానముకాదనియు జెప్పి తలకు గారే కొంచెము జాగ్రత్తతో మాట్లాడియుండిన యెడల అంతటి చిత్కు గలిగియుండదని నుడిచిరి. ఉపన్యాసముల నన్ని టిని ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగా చదువ దగదు. సారాంశమును మాత్రము చూచుకొనవలయును. స్వరాజ్యమును గూర్చియు, పరిపాలనాక్రమ సంస్కరణములను గూర్చియు తలకుగారు చెప్పిన వాక్యము లేనియు 124 ఏ సెక్షనుక్రింద రావు. కొన్ని కొన్ని చోట్ల తలకుగారు రాజద్యేష భావము లను దూషించి వర్ణించుటయందు వ్యాజ మేమియులేదు. కొన్ని కొన్ని విషయములందు మనోభావములను వెడలగర్కుటకు తలకుగారు రాద్ధవిధమున చెప్పిరి, గాని ఆ విషయము లను 124 ఏ. సెక్షనుక్రింద తీసికొనుటకు వీలులేదు. స్వపరి పాలనమును గూర్చి తలకుగారు చెప్పినవిషయము 124 ఏ-సెక్షనునందు వచ్చునేమో చూడవలయును. న్యాయమూర్తి గారు ఆ యుపన్యాసముల నేకపర్యాయములు కడుజాగ్రత్త తో జదివి పరిశీలించిరి; గాని వానియం దన్యభావ మేమియు గనపడలేదు: రాజకీయవిషయములను హైందవుల కిచ్చుటయందు ప్రభుత్వము వారు చాల ఆలస్యము చేయుచున్నారని మాత్రము చెప్పబడినది. ఇది 124 ఏ సెక్షను క్రింద రాదు. తరువాత న్యాయమూర్తిగారు సంఫిరాజ్ విషయమున తలకుగారు చెప్పిన వాక్యములను మఱల జదివి వాని యందు ప్రభుత్వమువారికిగల న్యాయబుద్ధియు పరిపాలనాధు రంధరత్వమును తలకుగారు గొనియాడి కాలక్రమమున స్వరా జ్యము హిందూదేశమునకు రావలయునని మాత్రము చెప్పిరని నుడిచిరి. స్వదేశ సంస్థానములనుగూర్చి బ్రిటిషు ఏజెంట్లు సంస్థమున తలకుగారు చెప్పిన వాక్యములందును 124 ఏ-సెక్ష నుక్రిందికి రాదగిన విషయములు లేవు. ప్రభుత్వము విశేషప్రభు త్వవనియు, వారు ఈ దేశ ప్రజలను బానిసలుగాజూచు చున్నారనియు, వారు వర్తకులవలె ధన మార్పించు కొనుటకె యున్నారనియు తలకుగారు చెప్పిన వాక్యములు కొంతవఱకు 12 ఏ-సెక్షను క్రిందికి రావచ్చును గాని ఉపన్యాసములను మొత్తముమీద చదివిన యెడల వీని ఉపద్రవ కర్ భావము తొలగి పోవుచున్నవి. ఈ వాక్యములను మేజిస్ట్రేటు గారు ప్రత్యేకించి వీని కొఱకుగాను, ధరావత్తు కొరుట నిజముగా అక్రమము.

దక్షిణ హిందూస్థానము.

మలబారు వార్తలు.

కల్లికోట, నవంబరు 9:—ఉత్తర మలబారునందు పనే నూరు అనుగ్రామమునందు తియ్యజాతి వాడొకడు తనజాతి వానినే 12 ఏండ్ల ఈడుగల ఒకబాలుని రాత్రిపూట చంపి తన శత్రువుల ఇంటిముందర పడవేసెను. పోలీసు వారతనిని పట్టుకొని ఖైదుచేసిరి. కేసు విచారింపబడుచున్నది.

పునుచ్చేరి వార్తలు.

పునుచ్చేరి, నవంబరు 9:—రెవరెండుఫాదర్ బ్రెయిన్ గారు “మిలిటరీ ఇంజనీరింగు” గా నెలొనికాకు పోవుచు న్నాగని ‘లెసామార్’ అనుపత్రిక వ్రాసినది. హిందూదేశపు పటాలముతో హయస్కరు పోయిన డిలావిల్లి అనుయవకుని సేనయందు లేకుండుటకు సమ్మతించి చుటల పంపివేసిరి.

బంగాళము

నల్లమందు ధరలు.

కలకత్తా, నవంబరు 9:—ఈదినమునల్లమందు పెట్టె 1 కి రూ 8129-8-8 ల చొప్పున నమ్మకు పోయెను. ఈ మాసపు ఆమ్మకము వలన గతమాసము కంటె 57400 రూపాయలెక్కువగా వచ్చినది.

కలకత్తా హైకోర్టుజడ్జి

అలహాబాదు, నవంబరు 10:—కలకత్తా హైకోర్టు లోని సర్ అసుతోష్ ముఖర్జీగారు అలహాబాదులో పర్యటనము సలుపుచు ఈ దినము విశ్వవిద్యాలయపు న్యాయ కళా శాలను దర్శించి కళాశాలలో గోమను న్యాయము బోధింప కుండుట కాశ్చర్యము నొందిరి. ముఖర్జీగారు మెర్డెనల్ వసతి గృహమును జూచి సర్ జేమ్సు మెట్టెగారి చిత్రపటమును ఆంగ్లో బంగాళీ పాఠశాలలో బహిరంగపఱచిరి.

పంజాబు

ఒక బుదిపోటు.

ఇద్దలు స్త్రీలు పట్టుకొనిపోబడుట. లాహోరు, నవంబరు 9:—రెండు మూడు దినముల క్రిందట సర్కార్ ఫే అనుగ్రామముపై నొకబుదిపోటు దొంగల గుంపుపడి ఇద్దలు స్త్రీలను పట్టుకొనిపోయిరి. దొంగలు దేశపు సరిహద్దునుదాటి విజాతుల దేశములోనికి బోయినట్లు నమ్మచున్నారు.

ధిల్లీ

రాజప్రతినిధిగారు రైలుమార్గమును దెఱచుట. డెల్హీ, నవంబరు 9:—రాజప్రతినిధిగా రీదినము షే కావతి రైలుమార్గమును దెఱచుచు తాము రైలుమార్గములను వృద్ధిచేయుప గలిగినందులకు సమ్మతించితి మనియు, మహారాజుగారును సంస్థానపు వసతులకొరకు శ్రద్ధతీసికొని రైలుమార్గములను వృద్ధిచేయుట ప్లాఫూప్రాత్రునియు తెప్పిరి.

రాజప్రతినిధి గారు.

మెమ్బర్లకు ప్రభు దంపతులు మంగళవారము నాడు ఫటేపూరు సిక్రిని మెట్టనుగారిని దర్శించి బుధవారమునాడు అగ్రాకుబోయిరి.

సేనాధిపతి సింలాకుబోవుట.

సేనాధిపతి జనరల్ మక్రొగారు నిన్నటి సుధ్యాహ్నము సింలా చేరిరి.

మధ్యపరగణాలు

మధ్యరాష్ట్రముల రాష్ట్రీయ సభ.

అమరావతి, నవంబరు 9:—మధ్యరాష్ట్రముల రాష్ట్రీయసభ ఈ నెల 5, 6, 7, వ తేదీలలో జరిగెను. 100 మంది ప్రతినిధులు వచ్చిరి. దీనిలో బీహారు నుండి మాత్రము ముప్పాతిక మంది వచ్చిరి. బీహారునందు ఒకజిల్లానుండి 500 మంది వచ్చిరి. ప్రారంభమున ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు జోషిగారు స్వాగతోపన్యాసము జదివి రాజకీయ విషయముల నన్నిటిని ముచ్చటించి రాష్ట్రీయశాసన సభనుగూర్చి వివరించిరి. అనంతరము వారు మధ్యరాష్ట్రముల ప్రభుత్వము వారు ఆనిదెసెంటుమ్యుగారి పైని విధించిన పుత్తరువును గూర్చి నడుపుచు రాష్ట్రీయ సభ వారు ఆహ్వానమును బంపు వ త తు ను

బో నే లే ద ని యు ఆమె వచ్చున దంతయు దివ్యజ్ఞాన సమాజమున కధ్యక్షత వహించుటకే యనియు. ఆసమాజమున రాజకీయ విషయములను జర్పించుటకు వీలు లేదనియు జెప్పి సభ్యులను దుఃఖాంతరంబులనుగా నొనర్చిరి.

దేశప్రభుత్వమువారి పక్షమున రాష్ట్రీయప్రజలకు గల ఉత్తమ రాజభక్తిని గూర్చి మూడు తీర్మానము లుపపాదింప పబడిన వెనుక బెసెంటుమ్యుగారినిగూర్చి రాష్ట్రీయప్రభుత్వమువారు చేసిన ఉత్తరువునకు ప్రజల అసమ్మతిని జూపుచు తీర్మానము పాదించిరి.

సభానిర్వాహకుల కోరికపై కార్యక్రమ మంతయు మహారాష్ట్రీభాషలో జరిగెను. బి. పి. వాడియాగారు ఆని బెసెంటుమ్యుగారి తరపున వచ్చి ఆమె సందేశమును జదివిరి. వాడియాగారి యుపన్యాసము సభ్యుల హృదయములకు కర గునట్లు చేసెను.

రావుబహదరు కె. కె. తాకూరు ఇ. ఎస్. ఒగారు స్వరాజ్యతీర్మానము నుపపాదించిరి.

కేల్కారుగారు స్వరాజ్యమునుగూర్చి ఉపన్యసించిరి. ఉపన్యాసారంభమునుండి అంతయు వజ్రకున కరతాళధ్వనులు చెలరేగెను.

మధ్యపరగణాల శాసనసభ.

నాగపూరు, నవంబరు 8:—13 వ తేదీనాడు జరుగు మధ్యపరగణాల శాసనసభలో ఆనరబిల్ కార్పెంటు, రఘువీర సింగుగార్లు ప్రమాణములు చేయుదురు. 99 ప్రశ్న లకుగ బడును. మధ్యపరగణాల కోర్టులబిల్లు, లాండు రివిన్యూబిల్లు మున్నగు విషయములనుగూర్చి చర్చించెదరు. అక్టోబరు 11వ తేదీని బొంబాయినుండిపోయిన ఆంగ్ల దేశపుటపాలు గత శని వారమునాడు లండనులో బట్టాడా చేయబడినవి.

రాజప్రతినిధిగారును - సేనాధిపతిగారును.

అగ్రా, నవంబరు 8:—వీరభద్రుడు ఫటేపూరు స్క్రి అనుస్థలమును దర్శించిరి. వారితోగూడ సర్ జేమ్సు మెట్టెను గారు నుండిరి.

ఒక ప్రైవేటుపై అభియోగము

అలహాబాదు, నవంబరు 8:—ఆఫీకాయ్యు కర్కుగారి స్నేహితుడనని చెప్పి అతనిభార్యను మోసగించి కొన్నివస్తువులను సంగ్రహించినందులకు మార్కుస్ అను ప్రైవేటుకు 3 మాసముల కఠినకీడు విధింపబడినది.

బర్మా

నావ మునిగిపోవుట.

రంగూన్, నవంబరు 9:—కొన్ని దినములక్రిందట “కత్తక్” అను నావలో ఒక మాలియ్యు ఇద్దలు నావకులును, ఇద్దరు ప్రయాణికులును డ్రైవుడుదీవినుండి చేసిననదిమీదికి బోవుచుండిరి; కాని మధ్యను తుపానుదగిలి నావ మునుగుచుండెను. ఇది మునుగుచుండగా దానిలోని వారిని రక్షించుటకు “మెయో” అనునావ పంపబడినది. ప్రయాణికులు తప్ప తక్కినవారు రక్షింపబడిరి.

అమెరికా

అమెరికా నియోజనము

లండన్, నవంబరు 9:—న్యూయార్కు నుండి యిటుల తలెత్తివార్త వచ్చినది. ఈతలెత్తివార్త గురువారమునాడుదయమున నాలుగుగంటల కియ్యబడినది. అప్పటికి నియోజనము తేలలేదు. హ్యూసుగారికి 239 విల్లునుగారికి 232 వోట్లు వచ్చినవి. 8 రాష్ట్రములనుండి రావలసిన 60 వోట్లు సందిగ్ధముగ నుండెను. నెనేటులో డిమాక్రటుల ప్రాబల్యమున్నదిగాని ప్రతినిధిసభ యుద్దేశ్యము సందిగ్ధముగా నున్నది.

ఎన్నికలు

న్యూయార్కు, నవంబరు 8:—ఎన్నికల విషయమింకను తేలలేదు. హ్యూసుగారి పక్షమువారు కొందఱు విల్లునుగారి పై పున చేరుదురని యనుకొనుచున్నారు. ఇటీవల తేలిక రెక్రూప్రకారము విల్లునుగారికి 248 వోట్లును, హ్యూసుగారికి 243 వోట్లును వచ్చినవి. యి 40 వోట్లు ఇంకను రావలసి యున్నవి. అవి ఏవై పునకుండునో ఇంకను సందిగ్ధముగా నున్నది. డాక్టరు వీల్లునుగారు అధ్యక్షులుగా నెన్నకొనబడిరని ‘న్యూయార్కువర్ల్డ్’ పత్రిక వ్రాసినది.

సమకాలి కాభిప్రాయములు

(o)

పరిశ్రమ లనవసరము;

వ్యవసాయమే సర్వప్రాధాన్యము.

హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారి వర్తక పారిశ్రామిక సభ్యుడు సర్ విలియముక్లార్కుగా రొకమారు సామ్రాజ్య సభలో నిటు లభిప్రాయ మిచ్చిరి. ఇంగ్లాండుదేశము తనకు వలయు వస్తువులన్నియు సప్లయచేయగలుగనంతకాలము హిందూదేశము పరిశ్రమలస్థాపించుటకు తొందరపడవసరములేదు. ఇట్టి యుద్ధాత్మమగుసలహా కనేకభారత నాయకులుస్వాభావికముగ వ్యతిరేకాభిప్రాయ మొసగిరి. ఇంకను హిందూదేశమున పారిశ్రామికపు టుత్సాహము లనవసరములనియే అనేకమంది యూరపియనులు తలచుచున్నారు. ఢిల్లీనద్ద జరుగబోవు ఇండస్ట్రియల్ కమిషనున కిట్టివారి సాక్ష్యమునే వారిప్పించునటుల తోచుచున్నది. రాజప్రతినిధిగారి నుండియు హిందూదేశమునందలి ఉన్నతోద్యోగస్థులందఱును పారిశ్రామికాభివృద్ధి తోడ మాత్రమే హిందూదేశ మున్నత స్థితికి రాగలదని చెప్పుచుండ హిందూదేశ మొక్క వ్యవసాయాభివృద్ధికే పాటుపడవలయునని వాలరుగారిచ్చినయభిప్రాయము కేవలము స్వార్థపరముగా నున్నది. చిల్లర దుకాణదారుని యుద్దేశ్యము లెటుల కొలదిగా నుండునో, పరాయిదేశము నందలి వస్తువులను భారతీయ వర్తకుల కమ్మి వేయ వలయునని చెప్పక ఈ యుద్దేశ్యమును అటులనే యున్నది. ఇంత కంటె నెక్కుడు అభిప్రాయముల గలిగి భారతీయ పారిశ్రామిక జాతికాభివృద్ధిని—హిందూదేశము సామ్రాజ్యమున బలమైనదిగా నుండుటను వారు జూడజాలరు. ఇట్టి మహనీయుల సామ్రాజ్య సమస్య లనవగాహనీయులు. (“మాకా యువ్యము మా కారోగ్యము మాకు ధనము మీకు ఋణము” అను) వారి స్వలాభములు, స్వకార్యములు మాత్రమే వారి సర్వస్వములు.—హిందూస్థాన్ పత్రిక.

సంగ్రహ వార్తావళి.

(o)

ఎ. పి. పాత్రోగారు బరంపురము పురపాలక సంఘాధ్యక్షులుగ నెన్నకొనబడిరి. పాత్రోగారికి 9 ఓట్లు వచ్చినవి ప్రోతాప్రగడ వేంకటేశ్వరులుగారికి 7 ఓట్లు వచ్చినవి.

బెంగుళూరు వక్కలిగారు సంఘము పు. కె. హెచ్. రామయ్యగారు వాణిజ్యశాస్త్రమును జనువుట కింగ్లాండునకు బోయి న్యాయ శాస్త్రమున గృతార్థులై బారునకుబిలువబడిరి. వారు డిశంబరు నెలలో యింటికి మరలుచున్నారు.

క్రిందటి గురువారమునాటి ఉదయము 9 గంటలప్పుడు కలకత్తానగరమున గోమనాత్మక విరాజు సందునందలి బిహారి ఆదిగారికుమార్తె (13 ఏండ్లు వయస్సు) దీపము మీద నేదియో వెచ్చగించుచుండగా చీరకు నిప్పుముట్టుకొనెను. అగ్ని నార్పివేయుటకు లేగినప్రయత్నములు జరిగినను పిల్లలేరెర మంతయు చుటికిపోయెను. ఆమెను వెంటనే ఆసుపత్రికి తీసికొనిపోయిరి. కాని ఆనాటి సాయంకాలముననే యామె మరణించెను. —ఇంగ్లీషుమాన పత్రిక

క్రిందటి శుక్రవారము ఆయిదేండ్ల యీడుగల బంగాళీ కుజ్జవాడు కలకత్తాలో నొక బంగారు పని వానిపై కేసు తెచ్చెను. తాను ముద్దాయి దుకాణముమీద నుండగా ముద్దాయి తనను చురికించి నేసెనని ఫిర్యాది వాదన. తానేదియో తొందర పనిలో నున్నప్పుడు ఫిర్యాది తన్ను పీడించుచుండ కాళవిశంబనము నైపలేక వానిని భయపెట్టుట కొక అగ్గగడ్డ వానిపై దులిపింప నటించగా నది పట్టుబారి వానిమోద బడిపోయిన మాట వాస్తవమని ముద్దాయి యొప్పుకొనియెను. కేసు విచారణలో నున్నది.

చినా

చినా దేశాంగములపై.

నెకింగ్, నవంబరు 8:—ఇదిగఱకు యునైటెడ్ స్టేట్సు మంత్రిగా నుండిన వూటింగ్ ఫాస్ గారు చినా విదేశాంగమంత్రిగా నియమింపబడిరి.

వరదలు—ఆంధ్ర పత్రిక నిధి.

(0)

విన్నతి వారు కుమారుల ముఖములు.	4174-8-0
చంద్రావల పట్టణములకు సభ్యులు } బండిలో నమూనా కై. శేషచలంగారు }	1-3-4
వ్యాపక కళాశాల మూడవ మొత్తము కూ.	12-0-0
ప్రగ్నత కళాశాల 2వ విభాగము	5-0-0
వ్యాపక కళాశాల మూడవ మొత్తము	25-0-0
ప్రగ్నత కళాశాల ప్రథమ వసతి గృహము.	9-4-0
కొంభం ప్రగ్నత కళాశాల విద్యార్థులు.	2-6-0
ఆర్. నాగయ్యమూర్తి గారు మద్రాసు	2-0-0
బంగళామీడి రాజా కాలేజీ మేస్త్రులు	11-8-0
గౌరవంబ్రి టౌనుమ్యూలు ప్రధా } నోనాధ్యాయుల ద్వారా }	30-0-0
గౌరవంబ్రి అన్నదాన సమాజము, రాజమండ్రి	6-0-0

మొత్తం. 4278-8-4

విషయానుక్రమణిక.

ఆంధ్రదేశవార్తలు	2
ఆంధ్రదేశమున కుదలు	3
దేశీయ తింతివార్తలు	4 5
ప్రధానవ్యాసము	-
బొబ్బిలి మహారాజులుంగారు	6
వ్యాపక కళాశాల	7
విరోధ మహాసంగ్రామము.	-
విదేశ తింతివార్తలు	8
చెన్నపురి ఆంధ్రయూనియను	9
వివిధవిషయములు	10
ఇంగ్లీషు తింతివార్తలు	11-12
జాబులు	13

ఆంధ్ర పత్రిక

1916 సం॥ నవంబరు నెల 10-వ తేది

శుక్రవారము.

బొబ్బిలి మహారాజులుంగారు

బొబ్బిలి మహారాజులుంగారు రాజ్యభారమును చాలించి శాంతిమై కాలము గడుపుచున్నప్పుడు కుమార రాజాగారికి సంస్థానమును స్వాధీనము చేసినారు. ఇది మాకు నేడు తెలియవచ్చి యుండు వార్త. బొబ్బిలి కుమార రాజుగారు స్థానిక శాసన నిర్మాణ సభలో సభ్యులుగా ప్రభుత్వము వారిచే నియమితులై యున్నారని మొన్నటి దిన మే వ్రాసితిమి. నేటి దినము వారు సంస్థానాధీశ్వరులయినారని తెలుపుటకు సమానముగా సంతసించుచున్నారము. స్థానిక శాసన నిర్మాణ సభలో ఇది నరలోనే రామనాథము రాజుగారును పోలనరము జమీందారుగారును జమీందారుల పక్షమునా రుండగా ఈ రాజుగారిని ప్రత్యేకముగా ప్రభుత్వము వారేల నియమించుట సంభవించినది యనేకులు ప్రశ్నించుచున్నారు. అందులోను బొబ్బిలి మహారాజులుంగారు మరి 50,000 లు యధానిధికి ఇప్పుడే ఇచ్చినారనియు దానిని ప్రభుత్వమువారికి కరించి నారనియు ఇంకొక వార్త ప్రకటితమయి యున్నది. ఇదివరలో ప్రభుత్వమువారు బొబ్బిలి మహారాజులుంగారిని శాసన నిర్మాణ సభ్యులుగా నుండ నలసినదని కొరిగనియు అప్పటిలో తాముండుట కియ్యకొను వారు తమ కుమారున కాడవి ఇయ్యవచ్చునని సలహా చేసిన రనియు నొక

వదంతి కలదట! ఇన్నియుండేర్చి యాలోచించు వారు స్థానిక ప్రభుత్వమువారి చర్యను విమర్శించుటలో వివరితమేమియునులేదు. కాని బొబ్బిలి మహారాజులుంగారు మాత్రము పుత్రున కుత్తము కరిగి తుల కల్పించుటకు పాటుపడి పితృధర్మమును పూర్ణముగా నెరవేర్చినా రనుట స్పష్టము. మహారాజులుంగారి నిదర్శనము పుత్రునకు ఒక్క విధముగా బహు చక్కని నిదర్శనము. శ్రీమంతులు లక్ష్మీ పుత్రుల తెగ కు చేరని విద్యావంతులగు సర్. వి. కృష్ణస్వామి అయ్యరు, సర్. పి. శివస్వామి అయ్యరుగారే కార్యనిర్వాహక సభలలో నొక కొంత జుకుచూపి కళంకమునందినారు. కాని బొబ్బిలి మహారాజులుంగారు ఆ పదవి యందు అత్యద్భుత స్వాతంత్ర్యము చూపి పోగడ్డ గాంచి ఆంధ్రభూమికి కీర్తి గడించియున్నారు. వారి కుమారులగు ప్రస్తుతపు బొబ్బిలి రాజుగారు తండ్రి పోలికను ప్రవర్తింతురేని—అన్ని ప్రవర్తింప రని యనుకొనుటకు మాకేమియు కారణము కానరాదు—తిప్పక మీరు శాసన నిర్మాణ సభ్యులుగనుండుట ఆంధ్రమండలములకును దక్షిణరాజధానికిని నుపయోగకరంబగు ననుటకు సందియ ముండదు. మహారాజులుంగారి దినములలో ఆంధ్రభూమి ఇంత మేల్కొంచి యుండ లేదు. ప్రస్తుతము మహాభివృద్ధిగోరుచున్నది. నేటి బొబ్బిలి రాజులుంగారు ఎక్కువ ప్రయాణముచేసి విజ్ఞానము సంపాదించినవారని తెలియుచున్నది. కాబట్టి మీరు కాలము ననుసరించి తగిన రీతిని కార్యక్రమమునకు దిగి ఆంధ్రదేశపు దీవన లందుదురు గాక యని విశ్వసంప వలసి యున్నది. మీని సింహాసనాసీనుల నొనర్చి నైరాగ్యము నహించిన మహారాజులుంగారి నిదర్శనంబును అనేక గృహస్థులకు పనికివచ్చునని మాయభిప్రాయము. వారు చదివించిన ప్రకటనలో నీ క్రింది వాక్యములున్నవి.

‘వారు ముప్పదియైదేండ్లు మూడుమాసములు పదునైదు దినములు సంస్థానభారము నిర్వహించినారు. వారికి 54 సం॥ల వయస్సు చేరిపోయినది. ఇప్పుడు రెండవ సం॥ము నడచుచున్నది. శక్తియున్నయెడల బ్రదికినంతకాలము రాజ్యము చేయవలయుననే ఆందరును కోరుదురు. ఇదియొక యాశాపాశము. మహారాజులుంగారి హృదయము వైవము కృపచే ఈపాశము నుండి విడుదలయిన్నది. వారికిప్పుడు కుమారులు మనుమలు ఆందరు నున్నారు. వారి పెద్దకుమారుడు ముప్పదియైదేండ్లవాడయి రాజ్యభారనిర్వాహణ శక్తి కలిగియున్నాడు. అందువలన మహారాజులుంగారు సంస్థానమును అతనివశము చేయుచున్నారు.’

ఈ వాక్యములలో వారు అను ప్రథమ పురుషయున్నను వాక్యములు మాత్రము మహారాజులుంగారివి యనుట నిజము. మహారాజులుంగారి ప్రాయమున నాల్గవ పెండ్లి చేసికొని వెనుకటిభార్యల బిడ్డలగతి వైవమునకు నొప్పజెప్పి గృహనిర్వహణమునబడి తనకులాకు బ్రాహ్మణ నాయకులీ మహారాజును జూచియైన తలవంచు కొందురేమో తెలియదు. అలనాడు కొచ్చినరాజు నేడు బొబ్బిలి మహారాజులుంగారు ప్రారంభించియుండు మహాదార పద్ధతి మహాత్త మాచారము ఎల్ల వర్ణములవారును ఎల్ల మతములవారును అవలంబించి సంఘపుముక్తి తెన్నున నొక్క సోపానమును నియమింప తోడ్పడుదురు గాక యని నమ్ముచున్నాము.

కర్నూలు జిల్లా వరదలు.

కర్నూలుజిల్లా వరదలను గురించి నేటిదినము విపులముగు వార్తలను ప్రకటించి యున్నారము. కృష్ణావరదలే యనుకొనిన కర్నూలుజిల్లా వరదలు వీనిని మించిపోయినవి. కృష్ణా ప్రాంతములలో సమాచారమొక కొంత త్వరగా నల్లుకొనుట

కైనను వీలుకలిగినది. కర్నూలు జిల్లాలోని సమాచారములు తెలుపువారున్నను తెలుపుటకు వీలుకాలేదు. ఇప్పుడిప్పుడు వైకెక్కో నచ్చుచుండిన బసగానపల్లి సంస్థానము వరదలచే మహానష్టముల పాలైన. ప్రాణనష్ట మిప్రాంతములలో ఎక్కువగాపొడగట్టుచున్నది. కర్నూలుపురపునష్టంబును సామాన్యముగా లేదు. కొంచెమించుమించు బీదముసల్కాను లందరును వరదవలన గాఢతమమగు పేదరికమున బడినారు. పల్లెటూరుల వర్తమాన మొక్క కోవెలకుంట్ల నుండి మాత్రము వచ్చినది. ఇంకను ఎన్ని పల్లెకొంప లెన్ని కడగండ్ల బడినవో తెలియ రాలేదు. అయిన కర్నూలు జిల్లా వరదల విషయమున మాత్రము ఒక్క సంతృప్తి కలదు. జిల్లా కలెక్టరుగారు ఇతిరోద్యోగులు ఒక నైపునను బసగానపల్లి నవాబుగారు రెండవ నైపునను పూని ప్రజల కుద్యండుమగు సాయమొనర్చ సిద్ధపడినారు. కలెక్టరుగారు కర్నూలులో కూ. 2000 ల చుదా వసూలు చేయుటయే గాక అందు రు2500లు స్వయముగా తామిచ్చుట గాక ప్రభుత్వమువారికి స్థితి గతులు చక్కగా తెలియవరచి వారి యంతరంగంబుల కరంగించి కర్నూలు జిల్లాలోని వరదబాధితులకు సహాయముచేయుటకు గాను పదివేలరూపాయలు మంజూరుచేయుచు కొనినారు. కలెక్టరు పోక్కుగారును స్థానిక ప్రభుత్వమువారును ఇంతజాగ్రత్తపడి సహాధార్యము చూపినందులకు ఆంధ్రలోకపు కృతజ్ఞతకు కడుంగడుపాత్రు లగుచున్నారు. ఈరీతి సానుభూతిలో శతాంశంవైనను ఇతిం ప్రాంతములలోని కలెక్టరులు కనుబరిచినట్లు కానరాకుండుట సంతాపకరము. ప్రభుత్వమువారు కర్నూలు మండలమునకు సహాయము చేయుచున్నను మాకు వచ్చిన వార్తలనుబట్టి చూడగా ఈ సాహాయ్యంబును చాలక రావచ్చునని తోచుచున్నది. సాయము క్రమముగా దొరకుటకు ఏ ఏ మూలన నెంత యెంత బాధ కలిగినదో తెలియుటయు అత్యవసరము కాబట్టి ప్రభుత్వమువారు చేయుచున్నారు కదా మనము నిదురింతుమని అనధికార నాయకులు మిన్నకుండుటకు రాదు. తగిన యత్నాహముతో పనిచేయుదురు గాక యని కోరుచున్నాము.

దేశభక్తి

ఆంధ్రసంఘమువారి యాజమన్యమున నిష్పీడిగనము జి. ఎన్. అరంజేలుగారు ‘దేశభక్తి’ని గురించి యుపన్యాస మొనర్చిరి. వారు వారికి పదవ విద్యార్థులకు హితబోధ నొనర్చిన అనీబీనెంటుచుగారును విద్యార్థులు ఆత్మనిగ్రహమును అధ్యసించి నాయకుల ఆజ్ఞానువర్తన మేలగి సుకీర్తికా సక్తలై పరిశ్రమజేసి శివనయ్యుద్ధమునకు సిద్ధము గావలసిన దని హెచ్చరించిరి. ఉత్సాహంబునకును మానడవితమున స్థానంబు గలదు. ఒక్కొక్క యంగమున నుద్ధాహమాత్రము చేతనే కార్యములు సాధ్యములు కావచ్చును. కాని ఆ యంగము కిగ్గుయుగముగా నుండ జాలదు. ఉత్సాహము మానవుని చీకటిలోనుండి వెలుగులోనికి త్రోయుటకు మాత్ర ముపకారియగును. దీక్షబద్ధ నోనర్చుటకు నుపయుక్త మగును. కార్యనిర్వాహకశక్తిని మాత్రము తనంతటను ప్రసాదించజాలదు. మానవుడు కన్నులు తెరచి లోకమును దిలకించి తన గర్వస్థాన మిట్టిదియనుటను గ్రహించి కార్యవిత్తు వహించుటతో తదనుగుణ శిక్షణ నందుటయు అందుటకు నవసరంబగు ఆత్మనిగ్రహంబు నలవరింతుకొనుటయు కర్తవ్యము లగుచున్నవి. ఇట్టి పరిస్థితి మన దేశచరిత్రమున నేటిదినము కలిగియున్నది. సంవత్సరముల తరబడిగ బోధనల నావరించియుండిన ఆంధ్రకామముండి బయట పడినారము. మన జాతికిని స్వతంత్రపదంబు కలదనుటకు సిద్ధయిండు కొనినారము. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమున బ్రిటిషు నిదర్శనమునై కొని అభివృద్ధి యగుటకు తీక్షణ వహించినారము. తగిన ఆత్మనిగ్రహము జూపియవగు శిక్షణయు గ్రహించినంగాని ఇకముందు దేశ సేవ కులము కాజాలదు. ఈసంగతి ముఖ్యముగా నిప్పుడు వైకెక్కో వచ్చుచుండు యావములును విద్యార్థులును గ్రహించుట నిజముగా నవసరము. గ్రహించుట నాయకుల విధి. ఉత్సాహ

మున్నుత మాత్రన రక్తకెక్కి నాలుగు మాటలు వాగ గలయంతమాత్రన కాగితముమీద పదిమాటలు వ్రాయగల యంతమాత్రన సర్వ స్వతంత్ర దేశ సేవకుల మైతిరుమకొని పాప గుదొనగులు లక్ష్యపెట్టక తిరుగాడునట్టి వాడుక. ఇటీవల ఆంధ్రయువకుల కెక్కువగా పట్టుపడి యున్నదనిన వారిని నిందించుట కాజాలదు. వారి యుత్సాహము ప్రశంశనీయమే యగును. వారి స్వాధ్యాయము కీర్తనయే యగును. వారి మేధాశక్తి యప్రతిమానమే యగును. కాని వారి శిక్షణమాత్రము సంఘసంబంధియగు దేశసేవకు తగియుండ లేదు. ఆ శిక్షణవిషయంబునను వారిది తప్పుగాజేసా. తగిన నాయకులు సత్పథమునుప దేశంపమియేకారణంబనజెల్లునేసా. ఇప్పటి కీవిషయమున మాతనదృష్టిపథం చేర్చుచి యుండుట ప్రశంసాన్యము. నాయకు లీదృష్టిపథంబు నుపయోగించు కొని విద్యార్థులయు యావనలయుచిత్తుల నాకర్షించి వారి స్వతంత్ర భావంబున కిద్దానిని భంగకరము కానీక కాదు కొనుచు వారికి సుశిక్షణమాగములను జూపింతురు గాక యని నమ్ముచున్నాము.

స్థానిక వార్తలు

(౦)
జరుగబోవు సంగతులు.

నవంబరు 21 మంగళవారము.
చెన్నైలో కాననసభా సమావేశము. ఉద 11 గం.
నవంబరు 22 గురువారము
మ. వి. కాన్వోకేషను సా. 4½ గం.

నృత్యగానము:— 11 వ తేది శనివారమునాటి సాయంకాలము 5-80 గంటల కొకమారున, రాత్రి 9-80 గంటల కొకమారున పంజాబునందు భ్యాతివహించిన అస్సా రిజాన్ కన్యగారు నృత్యమును జేసెదరు. దక్షిణ హిందూస్థాన మున భ్యాతివహించిన హిందూస్థానీపాటకు రాలు బోరాజానీ బాయిగారు రెండుమారులును హిందూస్థానీ కథాటకపాటలను విక్టోరియా పబ్లికహాలులో పాడెదరు.

జగన్నాథభక్తసభ; ఎగ్మూరు:—ఈనెల 12వ తేది ఆదివారము సాయంకాలము నాలుగు గంటలకు వీరస్వామి ఫిల్లేవీధి 4/4 నంబరు గృహమువద్ద వైసభయొక్క ప్రథమ సావంత్యరి కోత్సవము జరుగును. రావుసాహేబు సి. రామానుజము చెట్టిగారి సభవారికి గౌరవాతిధ్య మొసగుదురు. విశోదము లనేకము జరుపబడును.

ఆర్యధర్మోచిత ప్రవచనసభ:—బ్రహ్మశ్రీ ప హాకవి ఎం. లక్ష్మణమూరిగారి యాజమాన్యముక్రింద నీసభా కార్యనిర్వాహకసభ్యులు 12 తేది ఆదివారమునాడు సాయం కాలము 4-15 గంటలకు సాహుకారుపేట, బ్రాగ్రసిపు యూనియను స్కూలునందలి. టి. అన్నామలీమదలియారు గారి మందిరమున వైసభయొక్క 15 వ సావంత్యరికోత్సవము ను జరిపెదరు. దివానుబహద్దరు ఎల్. పి. గోవిందరావువ య్యరుగారు సభాధిపత్యమును నహించురు.

మదరాసు యువజన వాఙ్మయ సంఘము:— రెపటి శనివారము సాయంకాలము 5-80 గంటలకు వరదా ముత్తియప్పను వీధి 53-వ నంబరు మందిరమున కె. వేంకటేశ ఆయ్యరు బి. పి. (ఆనర్సు) గారి యాజమాన్యముక్రింద నొక సభ జరుపబడును. వై. రామస్వామయ్యరను విద్యార్థి “విద్యార్థులు; వారి ధర్మముల”ను గుఱించి యొక ఉపన్యాస మును జరుపును.

ఉద్యోగ సమాచారములు

ఎస్. వి. రామమూర్తి, వి. సి. ఎస్. గారికి నవంబరు 28-వ తేదీనుండి ఒకమాసము ప్రివిలేజ్ సెలవీయబడినది. సి. హెచ్. మాస్టరు మన్ గారు వారిస్థానమున నియమింప బడిరి.

ఫ్రాంకు నాయాగారు సెలవునుండి వచ్చినపిమ్మట విశాఖపట్టణము జిల్లాలో విజయనగరము డివిజనునకును, విజ యనగరము డివిజను ఏజన్సీకిని నియమింపబడిరి. ఈ యుత్తర పు గ్గటరుగారి నియమమును రద్దు పరచుచున్నది.

ఎస్.వి. రామయ్యగారు చిత్తూరు ప్రెజిడెన్సీ గుం టూరు జనరలు డ్యూటీ డెప్యూటీ కలెక్టరుగ నియమింపబడిరి.

న్యాయస్థాన వార్తలు

(౦)
జాజ్మితును పోలీసు కోర్టు.

భాకబహద్దరు బజ్జిల్లా సాహేబుగారు.

భాగ్యసేవను గడవిడ.

(నిన్నటిదినుము తరువాయి)

శ్యామారావుగారి వాదనాశేషము.

మరియు న్యాయండియో కరపత్రముల చదివినదాదిగా నాంగ్లోఇండియనులు తమకొరకు ప్రత్యేకముగా పెట్టెల నట్టి పెట్టుట తమ హక్కునియు, భారతీయుల హక్కు నిను కయు చెఱుపనియు గూడదనియు, అట్లుల రిజర్వు చేయబడిన పెట్టెలు తమకుహంగను సుకరముగను నుండవలయుననియు, ఈ “రిజర్వుచేయు” అధికారము పోయిన తమ స్వేచ్ఛ ములన్నియు పోవుననియు, భారతీయుల నా పెట్టెలలోనికి రానిచ్చిన నవి ఆపరమితముగ నిండిపోవుననియు, మరియు టిక్కెట్లులేకుండ తాము ప్రయాణము చేయుచున్న సంగతి బహులు పడిపోవుననియు,వీరిలో ననేకులు టిక్కెట్లులేక నే ప్రయాణము చేయుచున్నట్లుల 22 వ ప్రోసిక్యూషను సాక్షిగారి సాక్ష్యమువలన తెలియు చున్నదనియు, ఎట్లుల, లాక్ గోహూలీ, మిడ్డిల్టన్, స్ట్రాస్సి, రిచ్చార్డ్సుగారల పేర్లు నీజనుటిక్కెట్లు రిజిస్టరునందు లేవనియు,మరియువారలు చౌక గను సులభముగను, ఉచితముగను ఉండునట్లుల నీజను టిక్కెట్లులను గొనక శ్రతి దినమును వ్యయప్రయాసలకోర్చి రెండు పూట్లు టిక్కెట్లులను కొనెదరనట్లు అసంగతమనియు, కావున వారు టిక్కెట్లు లేకయే ప్రయాణముచేయుట వాస్తవ మనియు, అట్టి సందర్భములో భారతీయుల వారిపెట్టెలలోనికి రానిచ్చిన వారు తప్పక నాగుట్టును బయట పెట్టుదురను యుద్దేశముచేతనే ఆంగ్లో ఇండియనులు, భారతీయుల తమ పెట్టెలలోనికి రానియ కుండిననియు, ఇట్టికలహాస్థితిలో ను భయులు కోపగించుకొనుచు నుండ 26 వతేదీనాటి చక్ర జరి గినదనియు, ఆంగ్లో ఇండియను కుట్టవానిచేతియందలి కట్టను భారతీయు డాదినమున మాడబెఱుకగనె ఆంగ్లోఇండియను కోప మున్నతావస్థ జెంది యెటులైన భారతీయులకు లేగిన ప్రాయశ్చిత్తముజేయ నిశ్చయించిననియు, భారతీయులు మరల తిరుగుబాటు చేయకుండుటకుగా నతిగాఢముగా గొట్ట తీర్మానించి వారిపన్నాగమును పన్నీరనియు, రివ ముద్దాయి మొదలు తొమ్మిదవ ముద్దాయివరకుగల ముద్దాయిలును మరికొందఱును గలసి ఈ పన్నుగడ పన్నీరనియు, రెండవ ముద్దాయి యాసంగతిని దెలసికొని వారితో నేకీభవించెననియు, పిమ్మట నతడు ఎగ్మూరు ప్రేషచువద్ద ఛాంటర్నీగారి కీసంగతిని జెప్పి, “అది జరిగితీరవలయున”ని బలికెననియు, పిమ్మట ఛాంటర్నీ గారిండుకలసి రనియు, నోటి సాక్ష్యముగాక ముద్దాయిలు ఒప్పుకొనిన అంశములను మాత్రముబట్టి ఈకేసింకెనరకు ఋజువు పరుచడమైన దనియు, పిమ్మట తన సాక్షుల విచారణ ననుసరించి ఒకొక్క ముద్దాయిచేసిన చర్యను ఆతడొప్పుకొనిన సంగతులను బట్టియే ఋజువు పరచెదననియు శ్యామారావు గారు చెప్పిరి. తక్కిన ముద్దాయిలపై వచ్చిన సాక్ష్యమును గూడ రుజువుపరచి శ్యామారావుగారు, ముద్దాయి లందఱును ఆత్మసంరక్షణాగ్రము భారతీయుల గొట్టినట్లుల చెప్పచున్నారనియు, ముందుగా కుట్రపన్ని భారతీయుల ప్రారముగాగొట్టి ఆత్మసంరక్షణాగ్రముని చెప్పట యెంతవరకు నిజమో కోర్టువారే నిశ్చయింపవలసి యున్నదనియు, గడవిడ జరిగిన వెంటనే 5,6వ ముద్దాయిలు పోలీసుప్రేషను వద్ద ఏసీర్యారును లేకయే మనగియుంటుగూడ కుట్రీ పూర్వము పన్నుబడినదాగా తెలుపుచున్నదనియు, కేసులో పెట్టి సంబంధము లేని స్వతంత్రసాక్షులసాక్ష్యమునుబట్టియు కుట్రముందుగా నాలో చింపబడినదిగ. తేలుచున్నదనియు, ముద్దాయిలు భయంకర ఆ యధముల ధరించి వానినుపయోగించుటవలన ముద్దాయి లందఱును ఇండియను పినలుకోడు 148, 149 సెక్షనులక్రింద కిత్తూరులనియు “రెండవముద్దాయి 24వ సెక్షనుక్రింద సభిక నేర మును గూడ చేయుచున్నాడనియు, పోలీసు వారి పిర్యారునుబట్టి చూచినను ముద్దాయిలు కల్లలుదాల్చియుండుట స్పష్టమని న్యాయాధికారి గారు గ్రహించ గలరనియు, 15 గురు ఆంగ్లో యిండియనుల ముందర వందమంది భారతీయులు ప్రాణముల గామకొన పరుశెట్టుటయే ముద్దాయిల నేర స్వభావమును తెలియజేయు చున్నదనియు చెప్పిరి. ఇంతటితో శ్యామారావుగారి వాదనలు ముగిసినవి. రెపటి శనివారమునాడు ముద్దాయిల తరపు న్యాయవాదుల వాదనలు విచారించబడును.

మదరాసు హైకోర్టు

సెషన్సు నిచారణలు.
న్యాయస్థానము.
నవంబరు 10 శుక్రవారము.

గయల్వే కసిదులపై వంగసంతకము కేసులు:—

మధురెనాయకరు, గోవిందరాజులు ముదలి అను వారలు ఉభయులు గలసి యొక గయల్వేకసిదుపై స్టాండ్ చేసి రూ 3000 ల ఖరీదు గల నేరు నెనగల బస్తాల నపహరించిరి. వీరిటులనే మరికొన్ని మోసముల జేసిరి. కేసుగంగను లిద్దవూలో విభులముగ తెలుపబడినవి. నేటిదినమున న్యాయమూర్తిగారు జ్యూరీ సలహాపై నిర్దరి ముద్దాయిలపై నేరము స్థిరపచి ఒకొక్క దప్పిదమునకు మొదటి ముద్దాయికి 3 సంముల చొప్పునను రెండవ ముద్దాయికి 1 సంము చొప్పునను కఠిన శిక్ష విధించిరి.

క్రిమినలు సెషనులు

న్యాయస్థానము

విలియుము బ్రెస్సనునతరు ఎక్కుడు కేసుము నందుకొన టకుగాను పెండ్లికానిదే పెండ్లియైనదనిచెప్పి అధికారుల మోసగించి అధిక నేతనము తీయుచుండెను. న్యాయమూర్తిగారు వానిపై నేరము స్థిరపచి రెండుసంవత్సరముల కఠినశిక్షను విధించిరి.

హైకోర్టు విచారణలు

మొదటి అప్పీల్లు

- (1) ముఖ్య న్యాయమూర్తి న్యాయ బర్నూగారలు.
- (2) న్యాయ అబ్దుల్ హిముగారు, న్యాయ శ్రీనివాస ఆయ్యంగారు.

సిటీసివిలు కోర్టు అప్పీల్లు.

చిల్డ్రెపని

న్యాయ బలింగు కేసుగిరి ఆయ్యరుగారలు.

రెండవ అప్పీల్లు.

న్యాయ టబ్బుకేట్టు, కీలీపుగారలు.

క్రిమినలుపని.

రెండవ అప్పీల్లు.

న్యాయ సదాకరఆయ్యరు నేపరుగారు.

నిండుబెంచి

న్యాయ స్పెన్సరుగారి సెషన్సుపని ముగియగానే న్యాయ అబ్దుల్ హిము, శ్రీనివాస ఆయ్యంగారుతో గలసి మంగళ వారమునాడు నిండుబెంచి విచారణలో నుందురు.

అసలు దావాలు.

న్యాయ కట్టసు ట్రాటరుగారు సోపవారమునాడు దినా

లాపని సారాంశముల పనిని చాంబరుపనిని నాచి లెక్కిన

వారములో ఆఖరుదావాలపనిని చూచెదరు.

హిందూదేశ ఆయుర్వేద కళాశాల

ధర్మ వైద్యశాల

సంస్థాపన ప్రయత్నములు.

అఖిల హిందూదేశ ఆయుర్వేద మహా సభ యొక్క యు, అఖిల హిందూదేశ ఆయుర్వేద విద్యాసంఘము యొక్కయు స్థాయిసంఘ సభ్యులు, (1) మహా మహాపా ధ్యాయ కవిరాజు గణనసేను ఎం. పి. ఎల్. ఎల్. బి. గారును కలకత్తా, (2) వైద్యరత్న సుందిత డి. గోపాలాచార్యులు, ఎ.వి.బి., ఎ.ఎం. బి. గారును, మదరాసు, (3) ఆయుర్వేద పంచానకకృష్ణ శాస్త్రి బి. పి. గారును, పూనా, (4) ఆయుర్వేద మార్తాండ యాదవ శీత్రకంఠ ఆచార్యులు గారును, బొంబాయి, (5) స్వామి లక్ష్మీరామస్వామి ఆచార్యులు గారును, జయపురము (రాజపుత్రిస్థానము), (6) ఆయుర్వేద పంచానక జగన్నాథప్రసాద శుక్ల గారును, అలహాబాదు, ఇంకమఱికొందఱును గలసి, ఆధునికశీతికి తగినట్లుల హిందూ దేశము సంతటికి నొక ఆయుర్వేద కళాశాలను, ఆయుర్వేద ధర్మవైద్యశాలను గట్టింపగల ప్రయత్నము మీద మహారాజుల మహాసభకువిచ్చేసిన ప్రభువుల సందర్శించిరి.

కాశ్మీరు, జయపురు, రీవా, ఆల్వారు మొదలగు సంస్థానముల మహారాజు లీప్రయత్నమునకు తగిన సహాయము చేసెదమని చెప్పిరి. వీరిలో రీవా మహారాజుగారు ఆయుర్వేద శాస్త్రముల మీద వెక్కుడు సాదరాభిప్రాయముల గలబ అచి గొప్పవిరాళ మొసక మాట నిచ్చిరి. ఈయంద్వైతములో స్థాయిసంఘమువా రింకను మరికొందఱు సంస్థానాధీశుల కాదనున్నారు.

బరోపా మహా సంగ్రామము

‘అరేబియా’ మెయిలుస్ట్రీమరు ముంచుట-మరికొన్ని వివరములు

డోర్నా వట్టాలో రివ్యూవారి విజయము

(రైటరు ఏ జె సి.)

ఇంగ్లండు

అరేబియా నౌక ముంచబడుట.

వివరములు.

లండను, నవంబరు 8:—

“అరేబియా” అను నౌక బొంబాయి నుండి అక్టోబరు 25 వ తేదీని బయలుదేరినది. కాని అది ప్రభుత్వమున ఆస్ట్రేలియా లోని సిడ్నీ నుండి కొంతసామానుతో బొంబాయికి వచ్చినది. దానినిండ ప్రయాణికు లుండిరి. వారియం దాస్ట్రేలియనులు చాలమందియుండిరి. అసాధారణముగా హిందూదేశమునుండి ప్రయాణికు లెక్కువగా స్త్రీయరులెక్కురి. హైందవ ప్రయాణి కులలో సర్ రథేంద్ర తాతాగారును, వారిసతియు, ఎన్.ఎన్. నాడియాగారును, వారి సతియు, వారి మువ్వరు బిడ్డలును గలరు. పిరుగాక చెన్నపురి కష్టము శాఖలోని టి. హెచ్. పాట్నూగారును వారి సతియు, వాల్మీకీ బాడీ గారు ను వారిసతియును, బాడీకన్యయును, వారిసంఘముసంగుడ ప్ర యాణము చేయుచుండిరి. ఈనౌకయందు చీనా, జపాను, సిం హళము ప్ర్యేయిటు పెటిల్మెంటు, హిందూదేశముల నుండి వచ్చినదేశములకుబోవు టపాలును గలవు. “అరేబియా” నౌక గతి డిసెంబరు మాసమున క్రీటిడివివర్త ముంచబడిన “పెర్షి యా” స్త్రీమరుతోటిది. కర్జునప్రభువు కాలమునందు “అరే బియా” నౌకయే కానాటుప్రభు దంపతులను హిందూదేశము నకు దెచ్చెను. ఇది 1897-వ సం॥ గ్రీక్ నాయకునాకానిర్యాణ స్థలమునందు నిర్మింపబడినది. దాని అధిపతి కెప్టెన్, డబ్ల్యు. బి. పాపర్ గారు.

మాట్లాలో కొంతమంది ప్రయాణికులు దింపబడిరిని తంలివాద్ల బొంబాయికి వచ్చినవి. ఎన్.ఎన్, నాడియా గారును వారి కుటుంబమును మాట్లాయందు దింపబడిరిని వారి బంధువులకు తంలివాద్ వచ్చినది.

తపాలు.

“అరేబియా” అను స్త్రీమరువైనున్న తపాలు సము ద్రము సాగి నవి. ఆస్ట్రేలియా, సిం హళ ము హిందూ దేశము, ఏడెను, ప్ర్యేయి టు పెటిల్మెంటు, ఈజిప్టు చీనా, హాంగ్ కాంగ్, క్రీటిఫువారి తూర్పు ఆఫ్రికా జాంజి బారు, వైటిలిసు, మారిసుల నుండి తపాల నాస్ట్రీమరు ఇంగ్లండుకు తీసికొని పోవుచుండెను. బంజులను ఆశేకము లుండెను.

ఇద్దఱు ఇంజనీర్లు చనిపోవుట.

“అరేబియా” నౌకయందున్న ప్రయాణికు లందఱును రక్షింపబడిరిని ఎడ్మిరాల్టీవారు సమృక్తము చెప్పుచున్నారు. పిందఱును మాట్లాలో వైనును, పోర్టువెడ్ చేవునందైనను దింపబడియుందురు. ఇద్దఱు ఇంజనీర్లు తప్ప తక్కిన నావికో ద్యోగు లందఱును రక్షింపబడిరి.

మరికొన్ని వివరములు.

నౌకలోని ప్రయాణికులలో 198 మంది మాట్లా తును 84 గురు పోర్టు వెడుతును చేరిరి. తక్కినవారు నేడు మాట్లాకు చేరెదరు. గాలి బలముగా నున్నను ప్రయాణికులును నావికులును మొత్తము 721 మందియు సురక్షితముగ పడవ పోలోనికి టూర్నెడో తగిలిన 20 నిమిషములలోగా దింపబడిరి. కలవరములేకుండ ఏర్పాటు ప్రకారము పని జరిగినది. ప్రయాణి కులకు కంపెనీవా గన్ని విధములను సహాయముచేయుచున్నా రు. త్వరలో వారిని లండను నగరమునకు కొనిపోయెదరు.

సర్ రథేంద్ర తాతాదంపతులు.

“అరేబియా” నౌకయందు ప్రయాణికులుగా నుండిన సర్ రథేంద్ర తాతాగారును అరసి సతియును, అనుచరులను మాట్లాలో దిగినయు, మాట్లాకు బోవుచున్నా రనియు వారిబంధువులకు తంలివాద్ వచ్చినది.

ప్రయాణికులు.

“అరేబియా” నౌకలో 487 మంది ప్రయాణికులుండిరి. వారియందు 169 మంది స్త్రీలును బిడ్డలును. నౌక మునుగు చుండగా కొన్ని నావ లక్కడికి వచ్చి వారిని రక్షించెను. ఇద్దఱు ఇంజనీర్లు కనబడుట లేదు. వారు చనిపోయినరని నమ్ము చున్నారు. తక్కినవా రందఱును రక్షింపబడిరి.

బాట్లీక్ సముద్రస్థితి.

లండను, నవంబరు 7:—బోత్నియా అఖాతమునందు మంచుడ్రులు నా నాటి కెక్కువగుచున్నవని “మార్నింగుపోస్టు” పత్రికకు ప్లాక్ హోం విలేఖకుడు వ్రాసెను.

స్త్రీమరులు ముంచ బడుట.

లండను నవంబరు 8:—“రైట్” అను నా ర్వే వారి స్త్రీమరు ముంచబడినది.

“రెండంతులు ఆదాయపు వన్ను

లండను, నవంబరు 8:—మైమ్ముపత్రిక ఇట్లు వ్రాసినది.— పురమునందలి ఆస్ట్రేలియను వర్తకు లందఱు నిన్నటిదినము సభచేసి ఆదాయపు వన్ను రెండింతలు చేయుట అన్యాయ మనియు, ఆక్రమమనియు తీర్మానించిరి.

శత్రుప్రభువుల బిల్లు.

లండను, నవంబరు 8:—ప్రజాప్రతినిధుల సభలో ఆస్పిక్తు గారు లింబిగాఃకి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఆంగ్లదేశము నందలి శత్రుప్రభువులను గూర్చిన బిల్లు త్వరలో ప్రభువులసభ లో ప్రవేశ పెట్టబడునని చెప్పిరి.

తటస్థదేశములకు బ్రిటిషునౌకల నిచ్చుట.

లండను, నవంబరు 8:—యధార్థంభమునుండి 253 బ్రి టిషునౌకలు 477855 టన్నులవి తటస్థదేశముల కీయబడినవని యు, వీనిలో 84403 టన్నులు ఫిబ్రవరి 12 వ తేదికి ముందు అమృతబె ననియు కెప్టెన్ “వెటిమెన్” గారు చెప్పిరి.

ఒక శత్రుకంపెనీ.

లండను, నవంబరు:—వెల్స్ట్రీను పియానో కంపెనీ యనుశత్రు కంపెనీని 56500 పౌనులకు అమ్మివేసిరి.

“సా నెటోజెక్” కంపెనీ.

లండను, నవంబరు 9:—“సా నెటోజెక్” అనుశత్రు కార్యాలయమును రాండాప్రభువుగారు తనసభము చేసికొనిరి.

భోజనసామగ్రి ధరలు

లండను నవంబరు 9:—ప్రజా ప్రతినిధిసభలో లాం డ్నెలుగారికిని రీసుగానికిని ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు భోజన సామగ్రి ధరలనుగూర్చిన బిల్లును ఒకవారములో ప్రవేశపెట్టుదు మని రన్నిమనుగా రనిరి.

మరణము.

లండను, నవంబరు 9:—జాకీడాన్ని మహేరునాథు లండనులో నౌక యుపచార గృహమున మృతిచొందిరి.

ప్రాన్సు

సోమురంగమున పోరు

పారిసు, నవంబరు 9:—సోముయెద్ద ఇరుపీడులవారును త్రిప్రముగ ఫిరంగులను కాల్చిరిని సేకుచుధ్యాపన్నము ప్రక టింపబడినది. జర్మను పదాతులు తలపడలేదు. సెయిలి సెయిలి సెలుయెద్ద స్వల్పకాలము ముఖముఖిని పోరు జరిగిన పిమ్మట జర్మనులు వెనుకకు తరుచుబడిరి. తక్కినచోట్ల విశేష ములు లేవు.

పరాసు ఇటలీ సేనాధిపతులు కలసికొనుట.

పారిసు, నవంబరు 8:—ఇటలీ ప్రాన్సుదేశముల నడుమ గల సరిహద్దువద్ద జనరలు జాఫర్ గారును, జనరలు కెజోర్నా గారును గలసికొనిరి.

బాల్కను

గ్రీసు వ్యవహారము

ఏథెన్సు నవంబరు 9:—నౌకాదళముందు సానుగ్రులు మున్నగువాని నన్నిటిని వశపరచుట మున్నగు మిత్రమండలి వారి కోరికలనుగూర్చి గ్రీసు రాజుగారును మంత్రులు నాలో చించిరి. ప్రజ లాతురతతో నున్నారు.

గ్రీసు వారికి మిత్రమండలి సందేశము.

ఏథెన్సు, నవంబరు 9:—గ్రీకుయుద్ధ నౌక వైన ఫిరంగు లను యుద్ధోపకరణములను తమవశము చేయ వలయునని మిత్ర మండలివారు గ్రీసువారి నడిగిరి

డొబ్రూజా రంగము.

లండను, నవంబరు 9:—రొమేనియను లిట్లు ప్రకటిం చిరి:—ప్రహారీవాలోయ యందు తీవ్రమగు ఆగ్ని వర్షమును శత్రువులు కరిపించు చున్నారు. ఒక శత్రు ముట్టడి వ్యథ మొనర్పబడినది. డొబ్రూజా రంగమునందు దక్షిణముఖముగా మేము ముందునకు బోవుచున్నాము. గులీనా అను పురమును శత్రు విమానములు ముట్టడించెను. ఒక శత్రు విమానమును నేల గూల్చి దానిలోని వైమానికులను పట్టుకొంటిమి.

ఇటలీ

ఇటలీవారి ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 9:—కాలమాన మనుకూలముగ లేదు. కారొస్సీరంగమున ఘరల కనబడిన 3 ఫిరంగులతో మొ త్తము 20 ఫిరంగులు మావశ మైనవి.

పరాసు ఇటలీ విమానములు.

రోము, నవంబరు 9:—నౌకాదళాధికారు లిట్లు ప్రక టించిరి:—పరాసుఇటలీ నౌకలు పెరెంజోవద్ద నున్న శత్రు విమానశాలపై బొంబులను వర్షించి కి టెనోవో అను రేవునందు గల యుద్ధనౌకలను ముట్టడించెను. శత్రువిమానములు నిష్పృ యోజనముగ ఫిరంగులను గాల్చెను.

పోలండు

పోలండు స్థితి.

వెట్రాగ్రాడు, నవంబరు 8:—ఇక్కడనున్న పోలం డుజనులలో ప్రముఖులు తమకు స్వాతంత్ర్యము రచ్చునెడల రవ్యను ప్రభుత్వము వారివలన గలుగునుగాని జర్మనుల మూల మునగాదని చెప్పుచున్నారు. పోలండును అంతర్జాతీయములగు సేర్పాట్లలో జేర్చుకొను నెడల కొంత యుపయోగము గలుగు నని జర్మనుల ప్రకటనమునం దర్థముగా నున్నట్లున్నది.

హాలండు

డచ్చివారి తూర్పుదీవులకు ప్రోవ.

ఆంట్వెర్ప, నవంబరు 8:—సూయజుకాలవ దూర్గ ముగా మఱుల జావాచీవికి దూర్గ మేర్పరపబడిన దనియు, ఈ దూర్గమునందు మొట్టమొదట కాలొ అను స్త్రీమరు రాట్లామ్ పురమునుండి 17 వ తేదీని బయలుదేరి పోవుననియు “నోన్ వాన్ డెన్ డాగ్” పత్రిక వ్రాసినది.

ఆస్ట్రేలియా

ఆస్ట్రేలియాముందు కర్మాగారములు

మూసి వేయుట.

మెల్బోర్న్, నవంబరు 9:—ఆస్ట్రేలియా యందు పని వారు పనులను మానుకొను చున్నారు. విక్టోరియా యందలి కర్మాగారము లనేకములు మూసివేయ బడినవి. వేల కొలది పనులకు వదలి వేసిరి.

ప్రభుత్వమువారిపై ఆక్షేపణను ప్రతిపాదించుట.

సిడ్నీ, నవంబరు 8:—న్యూసౌత్ వేల్సునందు మిత్రము పరిపాలన మేర్పబుపబడినది. నూతన కార్మిక సంఘాధ్యక్షు డు ప్రభుత్వమువారిపై ఆక్షేపణను ప్రతిపాదించెను. హోల్బు నుగారు కార్మికపాలకుల క్రింద న్నండుటకు సమ్మతింపక జాతీయ సంఘమునందు చేరుదుమని చెప్పిరి.

చెన్నపురి ఆంధ్ర యూనియను

సార్వజనిక సభ.

చెన్నపురి ఆంధ్ర యూనియను వారి యేర్పాటు ప్రకారము నిన్న (9-11-16) సాయంత్రము 5-15 గంటలకు యువ జన భారత సంఘ మందిరమున మానవీయులగు రావుబహదరు బయ్య నరసింహేశ్వర శర్మగారి ఆధ్వర్యమున సార్వజనిక సభ జరిగినది. శ్రీమతి ఆనీబి పెంటమ్మగారును మరి కొందరును వచ్చిరి. యువజనులు చాల విస్తారముగ వచ్చిరి. సభా భవనమున మాడు అంతరువులును సభ్యులతో నిండిపోయినవి.

మా. శర్మగారి ప్రారంభోపన్యాసము

యూనియనువారు మరల కార్య నిర్వహణమునకు గడంగినందులకు నేను మిక్కిలి సంతసించుచున్నాను. అరంజేలుగారివంటి యుత్తమవిద్యార్థిని ఆమోదమున బడయ గలుగుటచే కార్యదర్శులు ప్రశంసనీయులు. ఆరంజేలుగారికి ఇండియాదేశమునై గల యభిమానము సుప్రసిద్ధము. ఇండియా దేశాభివృద్ధికిని ముఖ్యముగ విద్యార్థులయభివృద్ధికిని ఆరంజేలు గారు పెక్కు సంవత్సరములనుండి దేశ సేవ చేయుచున్నారు. ఇందులకు ప్రేమయేగాని వేరొక కారణము లేదు. వారి పరిచయము నెవ్వరు నెవ్వరికిని క్రొత్తగా గలుగజేయు నవసరము లేదు. హిందూదేశమున దెచ్చటను వీరి నెరుగనివారులేరు. వారు విద్యార్థులయెడట నుపన్యాసించి దలచినపుడు వారినిగూర్చి బొత్తుగ చెప్పవలసిన యవసరమే లేదు. ఇండియాదేశమున వారుచేసిన యుత్తమవిద్యార్థి సేవ చిరకాలము స్మరింపబడును. ఇప్పుడు కాశీ విశ్వవిద్యాలయముగ మారిన కాశీ కళాశాల యభివృద్ధిని గమనించినవా గందరును ప్రారంభమునందు ఆరంజేలుగారు ఆ కళాశాలనుగూర్చి తీసికొనిన శ్రద్ధను బాగుగా జ్ఞాపకముచుకొన గలుగుదురు. ఇప్పుడు వీరిదేశమున మరియొక భూమికతో నగుపడుచున్నారు. కాని వెనుకటి సంబంధమును పూర్తిగా పరిత్యజింపక విధానమున కొద్దిగ మార్పుచేసిరి. వీరు విద్యార్థులకు హితబోధచేయుచు న్యాయుండియా పత్రికకు వ్రాయుచున్న లేఖలను నేనపుడెప్పుడు చదివితిని. ఆ లేఖలలో ప్రతినచనమున సహజసానుభూతిభరితమై యున్నది; గాన విద్యార్థి మండలమునకు వీరి పట్లగల మహాగౌరవమున కెవ్వరు నచ్చురవునొందబనిలేదు. వీరు నేడు “స్వదేశాభివృద్ధి” అను విషయమునుగూర్చి ముచ్చటించి నిశ్చయించిరి. ఈసమయమున నీ యుపన్యాసమెల్లవారికి నామోదము కలిగింపగలదు.

లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలకుగారు జేయుచున్న దేశ సేవ విప్లవప్రయత్నమును రాజద్రోహమునకూడ కాదని బొంబాయి హైకోర్టువారు నిర్ధారణచేయుటచాల ముఖ్యమగు కుద్రవ ప్రమాణము (వినండి వినండి) ప్రభుత్వోద్యోగులకును ప్రజలకును మధ్యనున్న బ్రటిషున్యాయపరిపాలనము, సామ్రాజ్యమునకు పెట్టని కోటయని బ్రటిషువారును సామ్రాజ్యవాసులును ఎల్లరునుగూడ గట్టిగనమ్మియుండిరి. ఆనమ్మకమును మరల నీ తీర్పు బలపరుచుచున్నది. బ్రటిషుదేశమునకును ఇండియా దేశమునకును శాశ్వత సంబంధమును కలిగింపవలెనని ఆశించువారి కందరికిని అవకాశ మున్నదని ఈతీర్పు స్పష్టపరుచున్నదని సభవాందరును ఆమోదించి నందులకు నేను చాల సంతసించుచున్నానని శర్మగారు ప్రారంభమున నుడివెరి.

ఆరంజేలుగారి యుపన్యాసము.

“స్వదేశాభిమానము” అనుపదయందరి నాల్గులైనను అనుభవ మందరి హృదయమధ్యములను గలదు గాన నేనీవిషయమును గూర్చి యుపన్యాసించగోరితిని. మాతృభూమి నేనెవ్వ మహత్ప్రయత్న మొనరించుచున్న లోకమాన్య తిలకుగారు నిర్దోషులని స్థిరపడెనను వాస్తవమిదియని మీరు వెల్లడించిన యుత్సాహమున కంత మాతృభూమిపట్ల మనకుగల యభిమానముకు ప్రబల నిదర్శనమును వేరొకదానిని నేను కోరను. స్వదేశాభిమానముని యగ్గమిచ్చు “పేట్రియాటిజము” అను పదము బ్రటిషు భాషలో తొండ్రయను అర్థముగల “పాట్రీ” అను పదమునుండి వచ్చినది. కాన దానికి పితృ ప్రేమయని యగ్గము. పితృభావమునకును కుటుంబ భావమునకును అవిసాభావ సంబంధముగలదు. కాన మొదట స్వకుటుంబాభిమానము లేని వాడు స్వదేశాభిమాని కాజాలడు. అట్లుండినచో నతడు పునాదిచే యున్నదేసిన వాడ నగుచున్నాననుట నెరుగనివాడగుచున్నాడు. కుటుంబమున బాల్యమునందునలె జాతీయత

యందునుగూడ బాల్యమున పెద్దలను గౌరవించుటయే దేశాభిమాన మగుచున్నది. ఇది మొదటి పెట్టుని విారందరును బాగుగా గ్రహింపవలెను. అఖిలభారత దేశాభిమానము నిపుడు క్రొత్తగా కలిగింపబనిలేదు. కాని అయ్యది కుటుంబము గ్రామము శాఖ తాలూకా మండలము రాష్ట్రము మున్నగు ప్రత్యేక వ్యక్తులకు చెంది వరుసగా దేశమున వ్యాపించినది. అట్లు వ్యాపించుటవలన మొదటి యా శ్రయములను పరిత్యజింప వచ్చునని తలంప గూడదు. నిక్కమగు దేశానురాగము కలుగుటకు నిక్కమగు కుటుంబానురాగము మొదట కలుగుట యత్యవసరము. కుటుంబమున సౌఖ్యమును అయిశ్వర్యమును తృప్తియును గలుగుటకు కావలసిన సుగుణ సంపద యే దేశమున సౌఖ్యమును అయిశ్వర్యమును తృప్తియు కలుగుటగూడ నవసరము. గాన స్వల్పవ్యక్తియగు కుటుంబమున కట్టి స్థితిని కలిగించుటకు వలయు సుగుణసంపద లేని వారు మహద్వ్యక్తియగు దేశమున కట్టి స్థితిని బొత్తిగా కలిగింపజాలరు. నేడు మిమ్ములను కోరుచున్న కోరిక వెనుకటి తరముల మీ పూర్వుల నెవ్వరును కోరియుండనిది. మాతృభూమి సేవకు మీరు సామర్థ్యానుకముగ సమకట్టవలెనని నేడు మిమ్ములను కోరుచున్నంత నిర్ధారణముగా మీ పూర్వులను కోరియుండలేదు. భరత ఖండమునకు భావి కాలమున మహా దశపట్టుట నిశ్చయము, గాని అట్టి స్థితికలుగవలెనని మన మర్హుధికుమగు నేన చేయవలసి యున్నది. భరతఖండమున నొక జాతీయత లేదనువాదము సరిగాదు. ఏల నన డాక్టరు బరన్సుగారి నిర్వచనము ననుసరించి ఇంగ్లాడుదేశమునకుగూడ నేకజాతీయత లేదని చెప్పవలసినప్పుడు. గాన భరతఖండమున నేకజాతీయత కలదని నేను నిర్ధారణగా చెప్పగలను. మన మందరము నొక ఘనకుటుంబములోని సోదరులము, సర్వేశ్వరుడు మనకు జనకుడు ననుభావము పరిస్ఫుటముగ నున్నది. గాన ఆచారములలోను పూర్వ సాంప్రదాయములలోను భావయందును మతమునందును ఏకత్వము లేనిచో జాతీయత లేదనువాదము చెల్లుగూడదు. ఇంగ్లాండుదేశమున గూడ నివియన్నియు భిన్నముగ నేయున్నవి. వివిధవ్యక్తి సంఘములుండియు నేకత్వమును గ్రహింపగలుగుట మహద్వ్యక్తియగుచున్నది. మనము విశ్వసోదరభావమును గ్రహింపగలుగుటచే పాశ్చాత్యులలో కలదని అచటి తత్వజ్ఞులు తలంచుదానికంటె నతితయమగు జాతీయతయే మనలో నున్నది. గాన సామాన్యధర్మమగు నైక్యప్రాప్తికి మొదటి ధర్మములను మనము కుటుంబముననే గ్రహించుచున్నాము. సమస్తకుటుంబ విధానము భావిఅభివృద్ధికి చాలసహకారము కాగలదు. పెద్దలయెడ భక్తిదానికి మూలకందము. కుటుంబమున తలెదండులలె దేశమున యథార్థ సేవకులగు నాయకులు పూజనీయులు. గానమనము వారిని పితృకుటుంబముగా భావించి వారి ననుసరించిగౌరవింపవలెను. కుటుంబమున శాంతి ముందుటకు అయికుత్వ మవసర మని తెలిసికొని నపుడు దేశ సేవ కది వేయుచుండుగు లధికముగ నుండవలెనని వేరుగ తెలుపబనిలేదు. స్వాభిమానము దేశాభిమానము క్రింద నడగిపోవలెను. కాన ఆత్మశిక్షణము మనము బాగుగా నభ్యసించవలెను. అని ఆరంజేలుగారు మడివి నిన్ను జాత్యుద్ధరణమునకు యువజనులను ప్రోత్సహింపచిరి.

ఆనీబి పెంటమ్మగారి యుపన్యాసము

ఆనీబి పెంటమ్మగారి రెండుక ముచ్చటించెదనని అభ్యుత్సాహముడివిరి.

భరతఖండమునకు స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యములను సంపాదించుట కుద్యుక్తుమగు మహాసేనా సంబంధులగు సహనైనికులారా! మన మందరము “మాతృదేశ స్వాతంత్ర్యము” నేకపతాకచ్ఛాయనే మన మందరమును సమకూడి యున్నాము. మనలో పెద్దలగువారు ప్రభుపవిత్రులొనూర్చారు. నేడిచట సమావేశమైన యువజనుల వంటి వారు నూతన నైనికులవంటి వారు. అభ్యాసము పూర్తియైన పిదప రణ ముఖమునకు రావలసినవారు. క్రమశిక్షయే అన్ని సేవలకును అలంకారము. “నేను ముందునకు పోయి కొంత సేపటికి వెనుకడిరిగి చూడ నా సేవయంతయు మాయమై పోవుచుండె” నని వెనుకనొకసారి కీర్తిశేఖులగు గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారు

నాతో చెప్పియుండిరి. అదినిజమేగాన నాయమని యందున్న శక్తికంటె అతని ననుసరించువారి సంఖ్య హెచ్చుగ నుండుటయే అతని కధికబలమును కలిగించును. అట్టి సహచరుల బలము లేకుండుట చేతనే గోఖలేగారు చేయదలచిన దానిని చేయలేక పోయిరి. చెన్నపురిలో మనకొక చిక్కుగలదు. దానిని మీరు నివారింపదగుదురు. కాన మిమ్ములను కోరెదను ఇండియాలో భావోద్రేక మేమాత్రము వెల్లడియైనను పోలీసు కోర్టుల కెక్కుచున్నది. దానిని మీరు జ్ఞాపకముచుకొని అట్టిదాని కవకాశములేకుండ చేయవలెను. కొందరు పిల్లలొక పోలీసు కనిస్తేబువైని రాలిరువ్వన వత్తును కోలోగారితో చెప్పిన తీరుపనికి పోలీసు కమిషనరుతో రిపోర్టుచేసెను. కానమీరా రాత్రి శిక్షణము నలవరుచుకొనవలెను. మీరు ఇండియా దేశాభివృద్ధిని కోరుచుంటిరిగాన క్రమశిక్ష లేని తుంటులని ఇతరులచే ననిపించుకొన గూడదు. అని యాపద. మనలనుబాధించునా పద. హైకోర్టులో అడ్వోకేటు జనరలుగారును న్యాయమూర్తి ఎయిలింగుగారును ఘోష్ట్యసేవను గడవిడకు న్యాయుండియా పత్రిక కారణమనిరి. (సిగ్గు, సిగ్గు, మిరియి సిగ్గు సిగ్గుని అరచి న పనిలేదు. అట్టి అనమానము కలుగుతుండ మీరు బ్రవర్తించవలెను. మీ కాగ్రహము కలిగింతమాత్రమున నా కేమియు నదుపాయము కలుగదు. ఇబ్బందులను నేనెరుగుదును. బాలురందులకు బాధ్యులుకారని నేనెరుగుదును. మీరిట్టి గందరగోళములలో నెంత హెచ్చుగా చిక్కుకొనిన నంత హెచ్చుగా నది హోమురాలు ప్రయత్నము నరికట్టిగలదు గాన నట్టి అభ్యంతరము కలుగరాదు. ఇట్టి కలతయే మధ్యరాష్ట్రములవారు నన్ను బహిష్కరించుటకు కారణమై యుండవచ్చును. కాన నట్టి ప్రవర్తననుండి మిమ్ములను మీరే రక్షించుకొనవలెను. మన మారంభించినది విశ్వ ప్రయత్నమగుట నేనాముఖమున నున్నవారి కనేకములగు నాపదలు కలుగుచుండును. న్యాయుండియా పత్రికానిర్వహణము వై నందిన విపత్కావకము. అయినను నేనందులకు సంసిద్ధులైతిని. మీరు చిక్కులపాలై పోవుట నావాంఛితము కాదు. కాన మీరనాలోచితముగ నేకార్యమును చేయరాదు. గత రెండు నెలలలోను మెక్కుమంది యొక్క మనుజుని బాధింపబూనుట జరిగియుండుటచే నిపుడె సభకు వచ్చితిని. నాకు సి. సి. డి. వారివై ననురాగము లేదు. వారు నన్ను నిరంతరము ననుచరించెదరు. చాటుమాటుగ గమనించెదరు. అసత్యవాదాలను మే జిత్తీటులకు తెలిపెదరు. వారి నమ్మియే వారు నావై నిట్టిచర్యలను జరుపుచున్నారు. సి.సి. డి. వారికి స్వాభావికమునకును ఆలు విడ్డలను పోషించుటకును వేరుదారిలేదు గానోయను. కాన నిది విశ్వాసమున్న గొప్పబాధ్యత. మీరు వందలకొలదియుండి యొంటిగనున్న వారి నొకనిబాధింపబూనుట భీరత్వము, యావనమునమీరు భీరులై నచోపిమ్మట మీరు ధీమతులగు సౌరులు కాజాలరు. కాన మీరట్టి యుత్సాహమున కెడమీయరాదని మాతృదేశము నేరట మిమ్ముల నడుగుచున్నాను. ఇచట బాల్య సహజమగు ప్రతిస్పల్న చాపల్యమును రాజద్రోహముగ భావించబడుచున్నది. మనము నిరంతరమును న్యాయ విరధముగాని విధానము ననుసరింప గోరు చున్నాము. లేకున్న మన ప్రయత్నము కొనసాగదు. కాన తొందర పనులు చేసి మన కార్యమున కాటంకమును కలిగింపకుడు. మీ నాయకుల డేరుమును వాంఛించితిరేని మీరు జాగ్రత్తగా నుండవలెను. వైర్య విహీనులు కావలెననుట గాను. తొందర పనులను చేయరాదనుటయే. జాతీయ యువజనుల వైననే జాతీయమగు నాశ నిలుచుచున్నది. యువజనుల యుత్సాహమువలననే భావి భారత మేర్పడుచున్నది. ఇయ్యది మీరు కష్టముగ నుండవచ్చును. కాని మాతృభూమి స్వాతంత్ర్యమును బడయుటకు గత్యంతరమేమియును లేదు. మీరు బహు ప్రాసనమును గౌరవనీయమునకు దేశమునకు చేరినవారు గాన దైవహస్తమునందున్న స్వాతంత్ర్య ఫలమును బడయుటకు వలయు శక్తి నిహోమురాలు ప్రయత్నమువలన మీరు బడసి ఆత్మ నిగ్రహమునందు వినియోగించు చున్నాని ఆధికారులు గ్రహింపగలుగుట నట్లు మీరు ప్రవర్తించుటయే ప్రస్తుతము మీరు దేశమునకు చేయదగిన మేటిసేవ. కానీయ స్వేచ్ఛాసంపాదన మెంత ప్రాముఖ్యమైనను మీరు చేయుట సాంఘిక స్థితినిగ మనించవలెను. ఎందరో తిన తిండిలేక నిరాహారులగుచున్నారు. దారిద్ర్యమువలన పెక్కు కోరికలుచే వెర వెందుచున్నారు. గాన నట్టివారికి చేయూరియెడంగి దారిద్ర్యమును బాధను తొలగింపవలసి బాధ్యత మీరై నున్నది. గానమీరు సుశిక్షితులు గావలెను. మేము ప్రయాణిస్తుంటుండు గాన భావిస్థితి మీదిగాని. మాదిగాదు. దేశము ప్రాచీనచరిత్రను మీరు చదువుకలెను. ఇతరులప్రశ్నలకు సగుర్తుముల నొసంగుటకు మీ

రు సుదూర్భులు కావలెను. చరిత్రను ఆధిక్యమును గ్రహించుచు, అట్లు చేసిన మీదట దేశ సేనను బాగుగా చేయగలుగుదురు. దానితో సామంతులను సహాయమునకు పిలువగలరు. వారిని నిర్బంధమునకు మీరంతో వచ్చినపుడు మీరు బాగుగా పనిచేయగలుగుదురు. మనము పరస్పర ప్రేమాభిప్రాయముగ ఉన్న సేన ఖండితముగ నుడివిలిసి గాన మీ రాగ్రహపరచకులై మోసముల పాలుగాకుడని విసంతుష్టుగాను నుడివిరి.

అభ్యుత్థాన కార్యక్రమము

మిత్రులారా! మహావక్త్ర లిరువురు వాగ్ధారణ వర్షించిరి. సేనలెట్టితో సభను చాలించుటయే తగిన పనియగును. గాని సేనెట్టి యధుని ను వదలుకొనజాలను. విషయము భారతీయుల కందరకును ప్రేమాభిప్రాయము. హిందువులు మహమ్మదీయులు క్రిష్టవులు పార్సీలు మున్నగువారి కందరికిని స్వాధీనత్యక్తము యొక్కను భగ్యుని మనము వినియుంటిమి. దేశీయులలో నిస్వాధీనత్యక్తము చేరునాటియుండుటచేతనే భావిభరితమును గూర్చి నే వాదాభిప్రాయము నుచున్నాను. దానిని తగినకాలమున తగినరీతిని తెలిపి పనికొర. కుపయోగింపవలెను. ప్రాచీన కాలమున నీ దేశమందు స్వదేశాభిమానము మన మెరింగినదాని కంటే చాలా హెచ్చుగానుండెను. కాని యది అంతరించి మరల గలమాపుచున్నది. కొంతకాలమున అంతర్యాసినియైనది. ఇప్పుడు ద్విగుణీకృతముగ వ్యాపించుచున్నది. ప్రాచీనయుగమున ఆసియాఖండమునందలి మహావక్త్రుల సముద్రమునను గూడ నధినితములుండెను. నాగనకలెను భరతఖండమే గర్వదేశములందును వ్యాప్తమొనరించెనని ఎల్లరునంగీకరించియున్నారు. విజయవిక్రమోత్సాహము మనకు నానందముగాదు. న మా గర్వముల మన రీతి తము గాదు. మనకు నే కాభిమానము కలదుగాని ప్రాచీనభవిభావము లేదను నాదేశపణము గలదు మనము దానిని తొలగింపవలెను, క్రమశిక్ష ననుసరించి దేశక్షితి వినియోగింపవలెను. ప్రాచీన నిస్వ విధానమున కార్యనిర్వహణ మొనరించు సామర్థ్యము మనకు కలుగలేదని ఇంద్రాంతు దేశము నందలి మేధావులు కొందరు యధాగ్రహముగ విశ్వసించుచున్నారు. వారి తీర్మానమే మన ఫలితమును నిర్ధారణ చేయుచున్నది. గాని ప్రాచీన కాలమున న్యాయ పరిపాలన మున్నట్లు స్థిర పడినది. న్యాయ శాస్త్రము బహుముఖోద్భిత్తము. వారు మేధావులు. ఆ న్యాయ శాస్త్రము కాలానుగుణ్యముగ మారుచుండెను. రాజానిరంకు శాధికారి కాదనియు గ్రామపరిపాలనము ప్రాచీనభవి విధానమున జరుపబడెననియుగూడ స్పష్టమైనది. అట్టిపరిపాలనమునకు మతము ప్రతిపాదనగలనందలేదు. మహమ్మదీయులలో నట్టి సహచర్యము నిసాయముగ నిలచియున్నది. వీనిలోమతము సంబంధి లోపమును లేదు. వివిధసంఘముల సంఘర్షణమిందు లకు కారణము. ప్రాచీనకాలమున ప్రజాపరిపాలనా ప్రతిష్ఠాపనల నేర్పరచి వివిధ దేశములకుబోయి అధినితముల నేర్పరచి దేశమును సంపన్నముగ మోగించిన భారతీయు లిప్పుడు స్వపరిపాలనమున కన్నులగురురా? అనర్హులుకారు. ఆ ప్రభాసంత్రాకము చరింపలేదు. మన దేశమునందలి ప్రభాసంభవులబట్టి చూచిన విద్యాధికుల సంఖ్యయు విద్యార్థుల సంఖ్యయు తక్కువగా కనబడినను యూరోపుఖండమున నాగరికతగల చేరువేరు దేశములసంఖ్యలకు తీసిపోవుటలేదు. ఇండియా దేశమున విజ్ఞులును మేధావులును కార్యనిర్వహణ సమర్థులును లోటులేకుండ నున్నారు. బాధితులగు దేశీయుల నుద్ధరించుటకే మనము స్వపరిపాలనము నడుగుచున్నాము. ప్రజల బాధము కొరకు ప్రజల నేకపితయములను పరిష్కరింపవలసి యున్నది.

పాలకులుగూడ మనవలెనే మానవులుగాని మానవాధికులుకారు; వారావిషయమును మరచుచుండుదురు. ప్రాథమిక దశయందలి స్వల్పకాలమే దేశమునకో పనికివచ్చిన నిరంకుశ విధానమునకు నేర్పల్లకాలమును పరిపాలింప జూచుటలో చాల ప్రమాదముగలదని బ్రిటిషు దేశమునందలి విజ్ఞులు చాలమంది గ్రహించిరి. అయినను మన కెన్ని మోయిబ్బందులుకలుగుట సహజము. మనము వానిక జంకరాముగాని దొరతనము పట్ల విశ్వసమును కలిగింపకుండునట్లు మనము ముఖ్యముగా ప్రవర్తించవలెను.

విద్యార్థులు ముఖ్యముగ విద్యా వ్యాసంగలోబులు కావలెనుగాని పరిశీలితులను పాటింపరాదనుట అసంధర్భము. మీరు వానిని విమర్శనా దృష్టితో గ్రహించుచు దానిని వ్యర్థముగా వలెను. వీ రా రా ధ న ము ను గూర్చి అరం

పల్లెటూళ్ల విద్యాస్థితి

మన దేశమంతటినీ పల్లె గ్రామములే యెక్కువగా నున్నవి. పల్లె గ్రామములయందుండువారికి విద్యా శాస్త్రవ్యవస్థ మెందు. జనసామాన్యమునకెల్ల విద్య వ్యాపింపవలెనన్న ముందు పల్లె గ్రామముల నావరించియుండు విద్యా శాస్త్రవ్యవస్థను వదలిన గాని జనసామాన్యమునకు విద్య లభింపనేరదు. మనలో నిష్పదేవుడు దేశోద్ధారకులు బయలు వెడలుచున్నారు. కాని వారు యిందువిషయమై యెక్కువ శ్రద్ధ పుచ్చుకొనుచుండువారు గానవించరు.

ఆధునిక కాలమున దేశక పుస్తక భండాగారముల నెలకొల్పి వానివలన దేశమునకు కొంత మేలు కలుగజేయుచున్నారు. కాని భండాగారములు కొద్దిగనో గొప్పగనో విద్య నేర్పినవారికి మాత్రమే యుపయోగ పడుచున్నవి కాని, నిరక్షరకుటుంబుల నిరుపయోగములుగా నున్నవి.

ప్రస్తుత కాలమందు కొన్ని కొన్ని పల్లె గ్రామముల యందు ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలు గలవు; గాని వాటి యుపయోగ మెక్కువగా కన్పించుట లేదు. ఏలనన? ఎలిమెంటరీ పాఠశాల యుపాధ్యాయులు బాలకుల విద్యగణపక గ్రాంటు కొరత కారణము వానకాలపు చదువు చెప్పుచున్నారు. కాని సరియయిన షీటుతో బోధచేయు కున్నారు. విద్యాశాఖాధికారులు ఎక్కువ శ్రద్ధ తీసికొనుచుండుట లేదు. కొన్ని కొన్ని గ్రామములయందు ఈపాఠశాలలుకూడ బొత్తుగాలేవు. మరియు పాఠశాలకు పోవుట కకకాశములేనివారు వెక్కురు గలరు. వారికి వ్యవసాయము, కూలి వర్కాలు చేసి కొనినగాని జీవనము జరుగని హేతువువలన, వారికి విద్య లభింపకున్నది. అటువంటివారికి విద్యగణపకముల మనముఖ్య కర్తవ్యము. అది యెట్లు జరుగుననియెడల ప్రతి భండాగారికులును తమ గ్రామమున సాధ్యమయినంతవరకు నిశానిదారుడుండగూడదని దీక్షతో విద్యగణపియెడల త్వరలో దేశాభివృద్ధికాగలదు. అట్లు చేయుటకు గాను ప్రతి భండాగారము వారును రాత్రి పాఠశాలల నేర్పరచవలయును. ఈ రాత్రి పాఠశాలలకు ధన మనసర మయినను, ప్రస్తుతము దొరతనము వారు సహాయము చేయజాలరు. కాన ప్రతిగ్రామమున, రాత్రి పాఠశాలలకొరకు చందాధనము పోగుచేసి సదరుధనముతో దీపపుఖర్చులు జరుపుచు భండాగారికులు ఉచితముగా నెలకొకరు చొప్పునగాని రెండు నెలల కొకరు చొప్పునగాని, నియమిత మేర్పరచుకొని, విద్య గణపియెడల కొలదికాలము లో వీరి పట్టుదల చొప్పున చాలవరకు విద్య వ్యాపించును. విద్య వ్యాపించిన కొలది మన కోరికలు సఫలములు కాగలవు. మనకోరికల కన్నిటికి విద్య మూలాధారము. విద్యలేని కారణముచేతనే గదా మనము దరిద్రుల లేకున్నారము; కావున ఇక నైనను దేశాభిమానులు తమ శ్రద్ధ వహించి పల్లెటూళ్లయందు జనసామాన్యమునకు విద్య వ్యాపింప జేయ ప్రార్థించుచున్నాను. —వా.పి. స్వామి.

కాంగ్రెస్ సభ యెన్నికలు.

న్యూయార్క్, నవంబరు 9:—కాంగ్రెస్ సభలో ప్రభుత్వ శ్రీమంతులు జీ.వెబ్బిరాంకిన్సు సతిని మంటూను రాష్ట్రమునకు స్వాతంత్ర్యవాదిగా నెన్నుకొనిరి.

దేలు గారు హెచ్చరించిన దెంతయు సమంజసము. మీరు తగినవానినే నాయకునిగ నంగీకరింపుడు. వానియెడల లోపముండిన వానిని తొలగింపుడు; కాని మీరు వానిని నాయకునిగ నంగీకరించినంత కాలమును ఏకాగ్రతతో వాని ననుసరింపుడు. గౌరవింపుడు. విశ్వేంద్రునిచూపుడు. ఏకీభావముతో కార్యములు జరుగకున్న మనకెయ్యదియును సమకూడదు. భావికాలమున బ్రిటిషుదేశ సంబంధము శాశ్వత మగునట్లు మీరీసమయమున ప్రవర్తించవలెను. మన వాంఛితార్థసిద్ధికి మేధావులును కార్యతత్పరులును ఏకాంగముగ పని చేయవలెను. అని మాననియులగు శత్రుగారు నుడివిరి.

వందనములు.

ఆంధ్ర యూనియను కార్యదర్శులలో నొకరగు పి. శేషాద్రిగారు మేధావులగు అరండేలుగారికిని ఆసినిపెంటుమ్మగారికిని అధ్యక్షులకును వందనము లర్పించిరి.

అమృతాంజనం డిపోవారి దివ్యోపధములు

నేపాళ దేశపు కస్తూరి, మంచిది తులము 1-కి ...	80.0-0
కుంకుమ పువ్వు తులము 1-కి ...	2.0-0
గోగోజనము, మంచిది ,, ...	2.0-0
అనిపచ్చికానా లేక జున్ను ,, ...	7.0-0
రసభస్మము తులము 1-కి రూ. ...	0.0-10
పచ్చకర్పూరం ,, ...	0.8-0
బాలామృతము సీసా 1-కి ...	0.12-0
చుండుకు నూనె సీసా 1-కి ...	0.6-0

అమృతాంజనం డిపో; బాంబాయి, అండ్ మద్రాసు.

Rival Claims.

Position Uncertain.

NEW YORK, November 9. The position is constantly shifting, and the leaders of both National Committee claim the election of their respective candidate. The morning newspapers were unanimous in announcing the victory of Judge Hughes, but special editions threw a doubt on the result. The voting is so close, especially in the Western States, that recounts are possible. Hence the Official announcement will probably be delayed. The Republicans were rejoicing at victory at midnight on Tuesday. Mrs. Hughes at the Republicans' head-quarters threw her arms round her husband's neck and kissed him, exclaiming "You are President of the United States," and weeping like a girl. The candidate's three daughters were almost hysterical. The situation in the west is now such that the result may be decided by the vote of California and Minnesota, where Dr. Wilson and Judge Hughes are running neck and neck. The position is altogether unprecedented.

NEW YORK, November 9. Later returns support the view that the issue in the Presidential election is still doubtful, owing to the pro-Wilson drift in anticipated pro-Hughes areas. The most recent figures give Dr. Wilson 248 and Judge Hughes 243 votes, while forty returns have not been received and are doubtful. A message published by the "New York World" claims that Dr. Wilson has been re-elected.

The naval authorities pay a tribute to the discipline prevailing on board the "Arabia", which enabled rescues to be made. Some of the passengers have already arrived at Malta and others are expected at Marseilles very shortly; further batches have been taken to Egypt. The great majority of the passengers were Australians, who included a number of nurses. The P. and O. Company has taken measures to ensure the comfort of passengers and has arranged for accommodation, clothes and money to be provided. The Company has also arranged to collect passengers at Marseilles as early as possible. The P. and O. Company intends to replace the "Arabia" and maintain the service without interruption. Her cargo was valuable. It is believed to have included wool, wheat and a little lead from Australia, silk from China, tin and rubber from Singapore and pearls from Bombay. Comparatively little loss falls on the London Insurance market, as a large amount of the cargo was insured with the State.

Management of Indian Railway.

CALCUTTA, November 9.

With regard to the question of the State vs. Company management of Indian Railway the Committee of the Bengal National Chamber of Commerce has addressed a letter to the Railway Board condemning the minimum rates and suggesting that thorough rates should be devised in the interest of the trade of the country. In the opinion of the committee the history of the development of railways in India points to the desirability of giving a further trial to the present arrangement by which some lines are managed by Private Companies and some by the State. Both systems have their advantages as well as their disadvantages. Measures should be adopted in a comprehensive way to remove the defects in each, the Government always reserving to itself the right of effective control and supervision and also of regulation of rates, in the interest of country's industries. The committee sums up the defects of both the systems as follows:

Defects under State management:—(1) Tendency to make it a political concern. (2) The power of the State with regard to borrowing money for railway purposes, being very limited, it cannot effect desirable improvements or construct necessary lines as the railway revenue, being included in the general revenue, is diverted to other channels for the exigencies of the State to the prejudice of the development of the country. (3) Sole management by the State would create a monopoly which would strike at all healthy competition to the detriment of the interest of the trade. (4) Tendency to lavish expenditure in every respect as there is no personal interest to observe strict economy. Tendency to rigidity whereas elasticity is necessary in railway matters where urgent questions require prompt decisions.

Defects under Company management:—(1) Railway Board management from a distance hampers the executive. (2) Having an eye to profit only it overlooks the interests of the public and development of the country. (3) Restriction of the employment of qualified Indians in the higher branches of the service. (4) Want of economy in the use of the rolling stock of the country which is speedily necessary in consideration of their inadequacy to meet the requirements of trade.

The following business will be transacted at the meeting of the Central Province Legislative Council to be held on the 13th instant:—The Hon'ble Mr. Corbett and Mr. Raghubir Singh will take the oath of allegiance. Ninety-nine questions will be answered. The Hon'ble Mr. Slocock will introduce the Central Province Courts Bill. The Hon'ble Mr. Crump will move that the Land Revenue Bill and the Tenancy Amendment Bill be amended by the Select Committee be taken into consideration and be passed. The Hon'ble Mr. Mudholkar will move resolutions to consider the question of placing Amreoty on the direct line from Bombay to Nagpur and recommending the construction of certain railway lines and roads in Behar. The Hon'ble Mr. Nathumal will move that a committee of officials and non-officials be appointed to consider the question of introducing the system of village panchayats.

THE GREAT WAR.

Further Particulars of P. & O. Steamer.

Russian Progress at Dornavatra.

[Reuter's Agency.]

GREAT BRITAIN.

P and O. Prosperity.

A Substantial Dividend Declared.

LONDON, November 9. The Peninsular and Oriental Steamship Company has declared a dividend on its deferred stock for the past six months of six per cent together with a bonus of six per cent, making a total distribution of eighteen per cent for the year. Both dividend and bonus are free of income-tax.

The Double Income-Tax Agitation.

LONDON, November 9. The "Times" says:—A Private meeting of the Australian merchants in the city, yesterday decided to act in conjunction with the association to protest against the duplication of income-tax within the Empire in convening a meeting to submit the matter to Mr. McKenna.

Enemy Peers Bill.

Premier's Promise.

LONDON, November 9. In the House of Commons, replying to Mr. Lynch, Mr. Asquith stated that the bill, dealing with the enemy peers, would be introduced into the House of Lords shortly.

British Vessels for Neutrals.

Nearly Half a Million Tons Transferred.

LONDON, November 9. Capt. Pretyman states that since the war began 253 British vessels of a tonnage of 477,855 have been transferred to neutrals. Of this tonnage 34,403 tons were sold before the Government control became operative on February 12th 1915.

All Mails Lost.

LONDON, November 9. The Post Office states that, as far as is known, all the mails on the "Arabia" have been lost. She carried mails from Australia, Ceylon, India, Aden, Strait Settlements, Egypt, China and Hongkong; and perhaps also British East Africa, Zanzibar, the Seychelles and Mauritius. There were also parcel mails on board from most of the places mentioned.

Two Engineers Killed.

BOMBAY, November 9. The P. and O. Company received the following telegram from their London Office:—"The Admiralty advise definitely that all passengers of the "Arabia" were saved and they are proceeding either to Malta or Port Said; also that the officers and crew, excepting two Engineers, were killed."

Passengers and Mails Aboard.

Further Particulars.

The "Arabia" sailed from Bombay on the 25th October, but started her voyage from Australia and only called at Bombay for passengers and mails. She carried a general cargo from Sydney. Her passenger list was a very full one. Large numbers of Australians were aboard and for some reason there was a rush of bookings from India unusual at this time of the year. Among the Bombay passengers were Sir Ratan Tata and Lady Ratan Tata. Mr. and Mrs. N. N. Wadia and their three children, Mr. T. H. Potts (of the Customs service, Madras) and his wife. Mr. Walford Bodie, who recently toured with an entertainment company in India, was also on board with Mrs. and Miss Bodie and his company of artists. The ship carried mails from Australia, China, Japan, Ceylon, Straits and India for Aden, Egypt, United Kingdom, Canada, British West Indies, France, Italy, Russia, Holland, Belgium, Switzerland, Gibraltar, Malta, Denmark, Norway and Sweden. The "Arabia" was a sister ship to the "Persia" which was torpedoed and sunk without warning near Crete on the 30th December last. She was one of the biggest class of ships in the P and O fleet until the launching of M class boats a few years ago. At the time of Lord Curzon's Delhi Durbar for instance, she was the crack boat chosen to bring to India. Their Royal Highnesses the Duke and Duchess of Connaught and a large number of distinguished English guests invited to the Durbar. She was built by Caird and Co. Ltd., at Greenock in 1897. Her Commander at the present time was Captain W. B. Palmer, R. N. R., one of the most popular as well as one of the senior skippers of the P. and O. fleet.

Private cables received in Bombay state that some of the passengers of the ill-fated "Arabia" are being landed at Malta. The relatives of Mr. N. N. Wadia, mill owner, who was on board with his family and three children, have received information that they have landed at Malta.

Further Details.

LONDON, November 9. The Peninsular and Oriental Company states that 198 passengers of the S. S. Arabia have been landed at Malta and 84 at Port Said and others are expected at Malta to-day. Despite bad weather passengers and

crew numbering 721 were safely transferred to ship's boats within twenty minutes of Arabia's being torpedoed. Excellent discipline prevailed. The Company is giving every assistance to passengers who will be brought to London as speedily as possible.

LONDON, November 9. The Norwegian steamer "Reine" has been sunk.

Sinking of the "Arabia".

LONDON, November 9. Passengers on the "Arabia" totalled 437 of whom 169 were women and children. They were picked up by various vessels which were diverted to the scene of disaster. Two Engineers are missing and are believed to have been killed by explosion. The rest of the crew were saved.

An Enemy Firm Sold.

The Enemy business of Bechstein's piano makers including extensive west-end premises concert hall and stock has been sold by auction. It realised £56,500.

Enemy Concern 'Sanatogen' Acquired.

LONDON, November 9. Lord Rhonda and his group have privately acquired the enemy concern of Sanatogen.

The Food Price Bill.

LONDON, November 9. In the House of Commons, replying to Mr. Landsdale and Mr. Rees, Mr. Runciman said he hoped to introduce the bill dealing with the food prices next week.

France.

Progress on the Somme Front.

LONDON, November 9. PARIS.—This afternoon's Communique reports:—Great reciprocal artillery firing on Somme. Nervous German infantry asked for many barrages. German attack at Sailboel was driven back after brief hand to hand fighting. There has been calm elsewhere.

Greece.

Affairs in Greece.

LONDON, November 9. ATHENS.—King and Cabinet have been deliberating new demands of the Allies which include handing over of naval munitions and breech-blocks and other accessories of ships guns. Public is anxious, and there has been heavy fall on Course.

New Allied Demand to Greece.

LONDON, November 9. ATHENS.—The Allies have demanded return of missing breech-blocks of guns of the Greek Flotilla.

ITALY.

Franco-Italian Air Raid.

LONDON, November 9. ROME.—A naval communique says:—Italian-French air squadrons effectively bombed an aerodrome at Parenzo and military ships anchored at Cittanova. The Enemy air defences and seaplanes ineffectively fired and counter-attacks were made by their squadrons and torpedo-boats.

French and Italian Commanders Meet.

LONDON, November 9. PARIS.—General Joffre and General Cadorna have met on the Franco-Italian border.

The Italian Communique.

LONDON, November 9. The Italian Official statement says:—Weather is hindering operations. Three more howitzers have been discovered on Carso battlefield bringing total captured to twenty guns.

ROUMANIA.

Enemy Attack Repulsed.

Rumanian Advance in Dobrudja.

LONDON, November 9. A Rumanian communique says:—There has been a furious bombardment in the Prahova Valley. We have repulsed an infantry attack. We advanced southwards in the Dobrudja. The Enemy seaplanes attacked Sulina. One machine was felled and the aviators were captured.

A cable received by the relatives states that Sir Ratan and Lady Tata and their party who were passengers per S. S. "Arabia" landed at Malta and were proceeding to Marseilles.

TELEGRAMS.

AUSTRALIA.

Unemployment in Australia.

Several Factories Closed.

MELBOURNE.—Unemployment is growing in Australia. Several factories have been closed in Victoria and thousands are out of employment.

Vote of Censure on Government.

Coalition Government.

LONDON, November 8. SYDNEY.—It is understood that the formation of coalition Government in New South Wales has been arranged. The Durack, leader of the new Labour Party, moved a vote of censure on the Government in assembly. Mr. Holman replying refused to submit to infamous tyranny of labour executive. He said he would throw in his lot with National Party which was free from degrading littleness of machine made tyranny.

RUSSIA.

Ice in the Baltic.

LONDON, November 9th.—The "Morning Post's" Stockholm correspondent says that ice in the Gulf of Bothnia is rapidly increasing.—"C. and M. Gazette."

HOLLAND.

Dutch East Indies Mail Service.

Suez Route Resumed.

AMSTERDAM.—The "Nieuws van den dag" states that the service from Rotterdam to Java is to be re-conducted again via Suez Canal, and the first steamer to take this route will be the "Kawi" which leaves Rotterdam on the 17th inst.

POLAND.

The Future of Poland.

Russian Poles on German Proclamation.

LONDON, November 6. PETROGRAD.—Prominent Poles here say that they look to Russia, not to Germany, for independence. The odds are that the German proclamation will greatly advance a settlement of the Polish question by bringing it into the international sphere.

AMERICA.

American Elections.

LONDON, November 9. A telegram from New York, timed four o'clock on Thursday morning, says that position is still uncertain. Judge Hughes has now 239 and Dr. Wilson 252 electoral votes, and sixty votes in eight States are doubtful. Democrats retain control of the Senate, but the position in the House of Representatives is doubtful.

CHINA.

New Chinese Foreign Minister.

LONDON, November 9. PEKING. Wu Ting Fang, formerly Minister to the United States, has been appointed Minister for Foreign Affairs.

SIMLA.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, November 9. The following telegram, dated the 8th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

A German counter-attack forced the British to relinquish a portion of the ground which they had won in the neighbourhood of Battered Warencourt. The British conducted three successful raids on the trenches at Armentieres and at the Ypres areas, Les Boeufs and Sally Sailisel; but the Germans succeeded in regaining a little ground in Sailisel.

Only an artillery duel is reported from the Verdun region.

The Italians repulsed an attack on the Carso region and bombarded the work in Kostancinea. The enemy attacked several times north of Hallitz, but were repulsed. The enemy attacks in the Carpathians were also repulsed.

The Rumanians maintained their position on the whole of the western front. Russo-Rumanian detachments on the Dobrudja front have forced the enemy to retire.

There has been artillery activity all along the Danube. Only intermittent artillery fire is reported from Salonika front.

A British submarine fired torpedoes at a German battleship in the North Sea. The vessel was hit and the damage not known.

(ASSOCIATED PRESS.)

PUNJAB.

A Dacoity.

Two Women Carried Off.

LAHORE, November 9. A day or two ago, eight or nine dacoits raided the village of Sarwar Khel in Isakhel ilaya Mianwali District and carried off two women. The dacoits are believed to have crossed the border into tribal territory.—"C. and M. Gazette."

H. E. the Viceroy to-day opened the Jaipur-Shaikhwari Railway and in a speech expressed his pleasure at his association with the Railway extension and congratulated the Maharaja on his great interest in the development of the resources of the State and the improvement of communications and facilities for trade and commerce.

TELEGRAMS.

Bombay.

Mr. B. G. Tilak's Case.

Judgment Reserved.

BOMBAY, November 9.

At the High Court to-day before Mr. Justice Batchelor and Mr. Justice Shah the criminal revision application presented on behalf of Mr. Bal Gangadhar Tilak against the order of the District Magistrate, Poona, requiring of him to enter into a bond in sum of Rs. 20,000 and two securities for a sum of Rs. 10,000 each to be of good behaviour for one year, came on for hearing. The Hon'ble Mr. M. A. Jinnah, Bar-at-Law, with Mr. S. R. Bakle and others appeared in support of the application, while Mr. Jardine, Advocate-General with Mr. Binning, Mr. Stragman and others appeared to oppose the application.

Mr. Jinnah in opening the case said that the order was made under Section 108. The first thing their Lordships had to find out was whether the three speeches delivered by Mr. Tilak which formed the subject matter of the charge, were seditious. It was not a charge of disaffection against His Majesty. The question to be decided was what was "Government established by law in British India". The District Magistrate had taken a wrong view. Mr. Tilak's comments, counsel submitted, were not at all directed against the Government established by law. It was not attacked in any way. He was going to quote about forty seven passages from the speeches in which not a single word had been said against the Government established by law in British India. Mr. Tilak had made it quite clear that the British Rule or the British Government was beneficial. Mr. Jinnah then referred to Section 16 of the Indian Penal Code which defined the term "Government established by law" and Section 17 which defined the term "Government".

Mr. Justice Batchelor said the "Government established by law" referred to in section 124A was the same as the term "Government" as defined in Section 17 and referred to the Governor-General-in-Council and Local Governments.

Mr. Jinnah pointed out that if the term "Government established by law" in section 124A was the same as the term "Government" as defined in Section 17, then the words "Established by law" were obviously and entirely superfluous. The words "Government established by law" then referred apparently to the abstract conception of the Government and not to the concrete body of the Government, composed of a body of servants who were not permanent but transitory. The only authoritative pronouncement on "Government established by law" was Mr. Justice Pelly's pronouncement reported in Bombay Law Reporter. Thereof Mr. Jinnah submitted that the speeches were nothing but criticisms of certain system of administration, but not the whole system. What Mr. Tilak meant to say was there was one part of the service, the Civil Service, which constituted bureaucracy. The whole of his criticisms were directed against that part. He referred only to a particular phase of that system that bureaucracy had monopoly of power and were not responsible to the people for that power, and that they should be brought under control and made responsible to the people. He simply criticised that particular phrase. The whole of Mr. Tilak's arguments was that they should be brought under control and made responsible to the people.

Then again the Magistrate was wrong in the meaning he put on the word "Disaffection". He had said "absence of affection was disaffection". Counsel's submission to their Lordships was that if these speeches were read as a whole, it was nothing but comments expressing disapproval of the present system with a view to obtain change by lawful means.

Continuing Mr. Jinnah said that the prosecution must satisfy that Mr. Tilak intended to cause disaffection. Forty seven passages which he was going to quote from the speeches would conclusively prove that Mr. Tilak never intended to cause disaffection.

Coming to the transcription of the speeches by the C. I. D. reporters Mr. Jinnah admitted that the substance was, on the whole, correct, but when a speech was taken down in verbatim it was quite possible a phrase here, a phrase there, a word here, a word there, was omitted. That would make a good deal of difference. A great deal depended upon certain particular words.

Mr. Jinnah then referred to the Government of India Act of 1915 and said the "Government established by law" was King-Emperor. Certain powers were given to the Secretary of State and certain powers of superintendence were given to the Governor-General-in-Council. Such being the case, it was open to any citizen to criticise a particular service, even unreasonably. That certainly was not causing disaffection against the "Government established by law". The prosecution must satisfy their Lordships that Mr. Tilak intends really to cause disaffection to the "Government established by law".

Mr. Jinnah then read certain passages from the speeches in which Mr. Tilak maintained that British connection was necessary in order to obtain Home Rule. Mr. Tilak went to Belgaum and Ahmedabad to propagate Home Rule and he had no object to bring into disaffection the "Government established by law". Counsel asked whether their Lordships could imagine that a lecturer starting with such glowing tributes to the British Government could really have intended to preach sedition.

Mr. Jinnah then proceeded to read the speeches and made running comments on them.

Mr. Jinnah submitted that the word "alien" which occurred in the speeches meant alien in the sense of their interests conflicting the interests of the Government. The word "Swaraj" did not mean that the English people should be driven out of India. Mr. Tilak had said under "Swaraj" they would have European officers. This, the counsel said, showed there was no intention to exclude Europeans. They would then be responsible to people.

Mr. Tilak's idea was to have the whole thing put before the King and Parliament and get a new statute passed.

Coming to the District Magistrate's judgment Mr. Jinnah took objection to the statement that Mr. Tilak's audience were ignorant people. He once again submitted that the speech was an attack on a particular service and not on the "Government established by law".

The Hon'ble the Advocate-General in reply said that Mr. Jinnah's construction of "Government established by law" was narrow. In his opinion "Government established by law" meant the administration carried on by those who

were authorized by law, viz Governor-General in Council, Governors of Presidencies and others. Mr. Jinnah's suggestion was that the Indian Penal Code exempted actual administrators from its protection.

Mr. Justice Batchelor pointed out at this stage that attacking an agent was attacking the Government.

The Advocate-General replied that was so, and continuing said that the speeches attacked everything except the King and Parliament. So nothing was to be gained to the other side by saying His Majesty and Parliament were not attacked. Again Mr. Tilak was charged with the desire for separation from British Rule. So there was no use pointing out that Mr. Tilak insisted on British connection. The reference to the pay of the Viceroy and the Secretary of State showed clearly that they were also included in bureaucracy. The Advocate-General then went on quoting extracts to show that bureaucracy, as used by Mr. Tilak, included Local Governments, from Governor downwards. Hence the attacks were not on Civil Service alone as had been contended; but on the "Government established by law" from the Viceroy downwards. The passages in the speeches came distinctly within the purview of section 124A (124A?) since they imputed dishonest and corrupt motives to the Government. The Government was charged with deliberate deception in not giving powers to Indians under false excuse of incapacity. There were various other offensive passages. These would create feeling, coming within the meaning of section 134A. (124A?) The passage about a Mamlatdar, standing before a raw young civilian, insinuated the civilian lording it over in India.

Mr. Justice Batchelor said that was a fair criticism.

The Advocate-General replied it was trying to work up the feelings of the people. Mr. Tilak attributed only efficiency, industry and education to bureaucracy, but not honesty of purpose and disinterestedness of motive.

Mr. Justice Batchelor said that several portions of the speeches attributed good work to the bureaucracy.

The Advocate-General said that Mr. Tilak ascribed the interested motives to even what they did well.

Then he read passages from Mr. Tilak's speeches to which objection had been taken and pointed out that they clearly attributed deceitful intention on the part of the Government. Such feelings were bound to excite feelings of the people either evilly disposed or lacking in balance of judgment, and therefore the Magistrate was correct in passing the order he had made.

A discussion subsequently ensued between Mr. Justice Batchelor and the Advocate-General as to whether the feelings excited by Mr. Tilak amounted to anything more than disapprobation of particular measures, which Mr. Justice Batchelor pointed out the subject was entitled to excite. The Advocate-General maintained that suggesting dishonest motives was tantamount to exciting disaffection.

Mr. Jinnah in reply again emphasised upon the fact that the attack was against the system of administration and not against the "Government established by law." The whole burden of his song was improvement in the method of administration.

Judgment was reserved.

The following is a fuller summary of Judgment in Mr. Tilak's case:—

Mr. Justice Batchelor in setting aside the order of the District Magistrate of Poona said:—The ground of the order was that Mr. Tilak disseminated seditious matter in three speeches he delivered in Marathi language in May and June last at Belgaum, and Ahmednagar. The translations of the speeches were admitted to be substantially correct. The question to be decided was whether Mr. Tilak had disseminated or attempted to disseminate seditious matter in these three speeches. His Lordship went on to say that the District Magistrate was wrong in having followed Mr. Justice Strachey's interpretation of the word "disaffection" and referred to the Full Bench ruling on the same question reported in 22 Bombay. His Lordship could not say whether this misapprehension had an effect influencing the Magistrate's judgment, but he was sure the Magistrate's interpretation was against the ordinary usage of an article which cannot positive contrary feeling. His Lordship then pointed out that two chief arguments advanced by Mr. Jinnah were devoid of substance, that attacking Civil Service 'en bloc' was not a quite different thing from attacking the Government which worked with Civil Service as its accredited agents and that to show that Mr. Tilak professed loyalty to the King Emperor was no answer to the charge of exciting disaffection towards the Government established by law. His Lordship remarked that Mr. Tilak would have avoided doing this if he had used an appropriate language or moderation. Continuing he said that the speeches must be read as a whole and not in a piecemeal fashion, paying attention to their general effect. Mr. Tilak in advocating "Swaraj" and in asking for increased share in the government of the country was not saying anything which would bring his speech under section 124 A. His Lordship viewed his speech only from the point of view of law and said that he purposely refrained from commenting on the political character of the speech. His Lordship also wished it to be understood as confining his remarks about the advocacy of Swaraj to the speeches under consideration alone, and not as laying down a general rule about advocacy of Swaraj generally. A candid reading of the speech, showed conclusively that the repudiation of disloyalty contained in several passages were not at all strained or artificial. Certain comments contained speeches though insulting in personal sense and showed only bad taste and violent temper, but nothing which would bring the speeches within the section 124 A. But they must see, continued His Lordship, whether the method in which Mr. Tilak advocated Home Rule brought him under the operation of section 124A. His Lordship had read the speeches several times very carefully and was of opinion that the feeling created by them amounted only to disapprobation of the delay that the Government made in transference of political power and not to disaffection as would come under section 124 A. His Lordship then went on to say though he based his decision on the whole judgment, he would cite certain passages just to show clearly what was meant by word "Swaraj" as used by Mr. Tilak. His Lordship read some passages and inferred therefrom that Mr. Tilak admitted the ability and honesty of British administration and that Mr. Tilak wanted political reforms to come about only in course of time and by lawful means. The marks about Indian Administrators governing Native States without complaints and British officials' inability, in spite of their industry, in understanding people were, His Lordship said, not obnoxious to section 124 A. Those arguments formed this bulk of the address. Again Mr. Tilak's speeches were not mere condemnations,

and His Lordship read out certain passages which attributed many material improvements in India to British administration.

Continuing the learned Judge said there were certain offensive passages in the speeches and that three of them, especially relating to alien nature of the Government, it being money making concern, and its keeping people in slavery, were doubtless obnoxious to Section 124 A. But their effect was considerably mitigated by the whole tenor of the speeches and therefore the Magistrate was not justified in basing his order on those passages taken out of their context and isolated from the rest of the speech.

Under the circumstances His Lordship reversed the order of the District Magistrate and cancelled and discharged the bonds for security that had been already executed.

Mr. Justice Shah delivered a separate but concurring judgment.

Central Provinces.

Political Provincial Conference.

Central Provinces and Berar.

AMRAOTI, November 9.

The Fifth Political Conference of the Central Provinces and Berar was held here on the 5th, 6th and 7th November. There are three prominent leaders at Amraoti. The Hon'ble Rao Bahadur Madholkar C. I. E., the well known Congress leader who presided at the Banapur Congress in 1914, belongs to the Moderate Party, the school to which the late Mr. Gokhale and the late Sir Kerosha Mehta belonged. The second leader is the Hon'ble Mr. M. V. Joshi, a distinguished pleader of the place, but who has recently transferred the scene of his activities to Nagpur. Mr. Joshi was a staunch Congress man in the nineties, but since the last few years he has practically kept aloof from all political activities. He is, however, a leading personality in Berar, and is universally respected for his high character and absolute sincerity. The third leader is Mr. C. S. Khaparde, a great friend of Mr. Tilak. Mr. Khaparde, however, did not join the conference, but his son, a rising pleader of the local bar, acted as one of the Secretaries, his colleague being Mr. Kane, the leader of the local Indian Christian community, and a pleader. Mr. Joshi's address, as the Chairman of the Reception Committee, was highly appreciated. He dealt with all the current political problems very ably, and being a member of the local Legislative Council himself was able to give a good account of the inner working of the Council. He referred to the action of the Central Provinces Government in interdicting Mrs. Besant and when he declared that the Conference had not even extended an invitation to Mrs. Besant, but that she was coming purely for Theosophical work the audience became visibly moved with sorrow.

The resolution condemning the action of the Central Provinces Government regarding Mrs. Besant was the first in the programme after the three resolutions expressing loyalty which were moved from the chair. At the express wish of the delegates almost all the speeches were delivered in Marathi, and very vigorous and forcible they were and were punctuated with loud applause. The only English speech on it was that of Mr. B. P. Wadia who had been specially deputed to deliver Mrs. Besant's message. He spoke very forcibly and feelingly which moved the audience. In fact, this was the only resolution which evoked great enthusiasm.

The other resolutions were of the usual type dealing with the various political needs of the province. The only one that requires special mention is that on "Self-Government" which was moved by Rao Bahadur K. K. Thakur I. S. O., the recently retired Sessions Judge.

There were about 1700 delegates; about three-fourths of whom came from Berar itself. One district, Yestmal, is reported to have sent about 500 delegates to carry by the weight of their number the resolution about "Izer".

Sir Gangadhar Chitnavia and the Hon'ble Mr. Kelkar of Baughat did not come, nor did Sir B. K. Bose and the Hon'ble Mr. Dadabhai. The two (latter) sent letters of apology which were read out. The Hon'ble Mr. Dixit attended on the first day, but left Amraoti on the same day. Hoshangabad and Jabalpur divisions were conspicuous by their absence though the Hon'ble Rai Bahadur B. M. Gukul had sent a message of sympathy. Mr. N. C. Kelkar editor of "Kesari" and the "Marhatta" of Poona, visited Amraoti during the conference session and came to the pandal on the second day. His appearance was the signal for a tremendous shouting of 'Bande Mataram' and it took some time to restore silence. He, however, did not take any part in the conference proceedings.

Mr. Kelkar spoke on "Home Rule" at an open air meeting held on the evening of the 6th instant.

BURMA.

Foundering of a Pilot.

RANGOON, November 9.

The principal Port Officer of Rangoon to-day received news of the foundering of pilot "Cuthner" at the mouth of the Bassein river on Tuesday and drowning of two passengers. Mr. Vendrell, the pilot, and two of the crew and two passengers left Diamond Island for Bassein, but heavy storm coming on they were blown out to sea. The "Cuthner" foundering. The "Mayo" was forthwith despatched and report came in yesterday of the pilot and the crew being saved and passengers drowned.

SOUTH INDIA.

PONDICHERRY, November 9.

"Le Semeur" publishes that Rev. Father Blaise of the Petit Semaire proceeds to Saigon as a military "Infirmier".

Dela Vile, a young Renoncent Indian of Pondicherry who had been to dyeres with the French-Indian Contingent, returned here two days ago being exempted from the service.

Their Excellencies Lord and Lady Chelmsford visited Fatehpur Sikri on Tuesday accompanied by Sir James Meston. Their Excellencies left Agra for Jaipur on Wednesday night and Sir James Meston for Allahabad.

The Bank of Bengal rate has been raised to 8 per cent yesterday.

దేవస్థానముల భావిస్థితి.

దేశమున దేవస్థానముల నింతవరకు నిల్వనది జమిందారులచే నాకరుల కీయబడిన యినాములే యనుట నిర్వివాదాంశము. భక్తి నశించి చెడుచున్నట్టి దేవస్థానముల నుద్ధరించుటకే ప్రస్తుతపు స్థితియే లేదనిపడినట్లు హిందూమతమునందు. అర్చకతరల సంఘ, విద్యాధికార ప్రాబల్యమున ఈ స్థితియే లాభదాయకమని వచ్చి నాకరులకు అందు ముఖ్యముగ అర్చకులకు వేతనములే ఖాయపడెను. వంశపారంపర్యముగ స్వామిభవములలో నున్న యినాములను వదలుకొని స్వల్పవేతనముల కర్చకు లియ్యకొనరు. కష్టమునకును ఖర్చులకును దగిన ప్రతిఫల మొసగిన అర్చకులే యంగీకరింపరనికదా మనసంత యము. మొదట ప్రభువులే యటులాసగిన యెటులుండెడిదో అటుగాక వారివారికిగల భక్తికొలది అర్చకత్వమునకును ఇతర నాకరులకును ప్రభువు లైనాముల దయచేసి యున్నారు. ఆలయ సరమృత్తులు, ఉత్సవాదులు భక్తు లొనర్చుచునే యున్నారు. ఆంధ్రదేశము దివ్యజాతీయచాతుర్య కేబడి రూపముల రాబడియేని రాని అర్చక కుటుంబము లెన్నియో గలవు. పట్టణాల్లో నెట్లు వ్రాసినను వైరాబడినిబట్టి యోచించిన అర్చకత్వము చేయుటకే అర్చకుల కి నాము లొసగబడినట్లు తేలుచున్నది.

అర్చకు లియ్యకొనకున్నను, పూజావిధానముల నెరిగిన యితర బ్రాహ్మణశాఖవా రిచ్చి కంగీకరింతు రనుకొందము. స్థానకవైభవావ్యవస్థలను నవైభావసమూత్రక, సపంచరాత్రసంబంధి పదార్థం విత్తకాంతయ, కవస్యకేవలస్వామి అర్చనాం కరుతే ద్విజ, సవైదేవలకానామ సర్వకర్మబహిష్కృతః

అను స్కాందోక్తి కేమిపరిహార మొసగుదుకో ? కారణాంతరములే త్వరపడి స్థితియదావాలను తెచ్చి దేవాలయాధిపత్యము నితర గ్రామస్థుల కొసగ ఆ దేవాలయముపై తమ స్వాతంత్ర్యము వమ్మైపోవ పశ్చాత్తాపపడి మరల తమ హక్కుల నార్జింప! గ్రామస్థులేనో యత్నము లొనరుపకను బ్రట్టిలు వచ్చిన గౌరవపదవిని నిలబెట్టుకొనుటకును యత్నము లొనర్చి వివాదములలో దిగకను మానరు. అంతయు గాక ఇనాముల అయివేబాధ్యులగువారికి సంబంధించక పోవుటచే ఇనాములు కాలి బంతులవలె ఒక బ్రట్టినుండి వేరొకబ్రట్టి యాజమాన్యమున కెగురుచు మరమృత్తులలేక క్రమముగ ఆలయము నశించును. అప్పుడు దేవుళ్ళపని అర్చకులపని యేమి కావలయునో మంత్రప్రసాదగండ మే మున్నది! కనుక ప్రస్తుతపు స్థితియే దేవస్థానముల నుద్ధరింప నుపచరింపవు. దేవుని నాకరులు నిత్యకృత్యాదు లొనర్చుచు భర్తయును సమంపదకు చున్నది లేనిది కనుగొని వానిని సక్రమముగ నడిపించుటకు భర్తసంరక్షణసభ లేల పనికిరావు? అర్చకులను గూడ ఈ సభలలో చేర్చుకొనుట మున్నగు స్వల్పసంస్కరణములతో ఈ సభల వ్యవహారములు ప్రారంభింపబడెనేని చెడిపోవుచున్న దేవాలయము లేల బాగుపడవు? అర్చకు లైనను ఇనాములు నాకరి కేర్పడినవనియే తలచుచున్నారు కాని నాకరి మాని యినాముల ననుభవించ కలయునని తలచుట లేదు. అంతయు గాక అర్చకులు గ్రామస్థులకు వ్యతిరేకముగ నడువ యత్నించి రను శ్రీ. శ్రీ. రామస్వామి చౌదరిగారి మాట యథార్థము. ఇది వరకు మనచేతులనుండిపోయిన మన మతి స్వాతంత్ర్యములకే యొక దెన తపించుచు ఉన్నవానినికూడ రాచకీయవరణముల బడవేయుట మన నీటి దొర్లలమును మొకరించక మాదు. మరియు మనకు గ్రామ పంచాయతు లేర్పడునున్నవి గదా! ఏ గ్రామపంచాయతీ ఆ గ్రామములోని భర్తసంస్థల కాపాడలేని వయ్యెడచో వానివలన మనకేమి ప్రయోజనము? వానికిట్టి యధికారముండి దానినుపయోగించుకొనలేనివార మయ్యెడచో నిక మనకు స్వపరిపాలనమెట్లు భవయోగ్య మగును? విద్యావంతులు, రాచకీయజేష్టులు, దేశభక్త శ్రేణులు యోచించుకొందురుగాక! అర్చకులు వృత్తిదృల నేర్వవలదని కాని, వారు క్రమముగ నాకరిని చేయవలెనని కాని యినాములవై వారికి పూర్ణాధికారముండవలెననికాని దేవాలయములు నశించ వలెనని కాని నా యభిప్రాయముకాదు. వై కారణములచే శివాలయ నిర్మాతలయొక్కయు ఈవులొసగిన దాతల యొక్కయు అభిప్రాయముల నీస్థితియే లంతరింప జేయగల వనియు, రెండవవృత్తి నాచరణలోనికి తెచ్చిన దేవాలయములు, భక్తి స్థితిగ దేశమున నిలబడి, పూర్వదాతల యంత రాత్రి లానందమును బొందగలవనియు, కనుక ఏతత్కార్యోప క్రమమునకును సమర్థులు బూసనగు ననియు గోరుచున్నాడను.

జాబులు.

I

హానుమరులు లీగు

అయ్యా, ఈ సభోద్దేశ్యము లాంధ్రభాషలో నిదివరకే బ్రచు రించి యున్నాను. ఆయుద్దేశ్యములనుబట్టి అవి దేశదేశము నకు పట్టుకొమ్మ లనుటకు సందియము లేదు. నే నిదివరకు పత్రికామాలమున దెలిపిన సంగతులను బట్టి దాదాభాయిసారోజీగారు మొదలగు మహామహులు మనదేశమునకు స్వరాజ్యమే తారకమని యభిప్రాయము లయి నట్లు పత్రికాపాఠకు లందరును గ్రహించియే యున్నారు. మొన్న జరిగిన మధ్యరాష్ట్రసభకు నగ్రాసనాధిపత్యమువహించిన డాక్టరు గౌరుగారు స్వరాజ్యోద్ద్యమమున కంగీకార మున్నతముగ వ్యక్తీకరించినారు. ఇట్టింత ప్రోత్సాహముండియు, సంగతులను చక్కగ నెరిగి యుండియు, హానుమరులు లీగుల స్థాపించుట యవ సరమని దెలిసి యుండియు, సమితికి ముగ్గురున్న చాలునని పత్రికలలో జదివియు, మనవా రింకను కార్యా చరణమునకు గడంగుకొనకుండుట మిగుల దుఃఖకరము హాస్యాస్పదము. ఆంధ్ర మహాజనులార! రెండు మేల్కొన్నాడు. మీమీ గ్రామములలో కనీసము ముగ్గురితో నయిన సమితులను స్థాపించుడు. కాంగ్రెసుసభకు ప్రతినిధులగ లక్ష్మీకు విచ్చేయుడు. హానుమరులు లీగ్మనము నేకగ్రీవముగ చేయుడు.

వింజమూరి భావనాచార్యులు

II

స్వరాజ్య సమితి

[అంగ్లభూమి నుండి]

అయ్యా! ఇప్పుడు సర్వమును స్వరాజ్యసమస్యనుగురించి తెలిసి కొనుట కర్హము. ఈసందర్భమున 'న్యాయండియా' సంపాదకురాలు (ఆనిదెనెంటుగారు) రాజకీయ కరపత్రములు అను మేధున కొన్ని ప్రకటించెను. అవి అప్పుడే ఆరవము, హిందీ, ఉర్దూ మొదలైనవాటిలో భాషాంతరీకరణము చేయబడెను. ఆంధ్రముం దట్లుచేసినట్లుమాట మన మింకను వినలేదు. ఆంధ్రు లకిట్టి గొప్పసంగతు లక్కరలేదా? ఆంధ్రులందు దేశభావనలు లేరా? దేశముందు పలుకుబడియున్న మీబోటివారు ఈ పని తలచుకొన్న పక్షమున మన జనసామాన్యమున కెంత శ్రేయ స్కర మగును! వైదెప్పిన కరపత్రములు తర్జుమా జేయుటయే కాక మరికొన్ని కొత్తవి వ్రాయుచున్నాము. ఆంధ్రపత్రికా రాజకీయ కరపత్రములని పేరునెట్టి బహుస్వల్ప ఖరీదులలో నచ్చొత్తించి వేశమం దంతటను ప్రాచునట్లు దేశీయయెడల నెంతయు బాగుండును. ఇంకొక సంగతి. స్వరాజ్య సమితి చెన్నపురియందు స్థాపింపబడిన తరువాత గుంటూరు బందరు మొదలగు అయి దారు పెద్ద పట్టణములు శాఖలను స్థాపించినవి. అప్పుడే మన వారు ఈ సమితులు చాలా ఎక్కువైనవి. అని ఊహించు చున్నట్లు తోచుచున్నది. ఈ మధ్య ఇంగ్లాండు దేశములో యుద్ధ సమయ మందు ద్రవ్యవృత్త వ్యయమునకై ఒక సమితి యేర్పరచబడెను. ఒక మాసము పూర్తికాకుండు సుమారు ఒక లక్ష శాఖలు దేశముం దంతటను స్థాపించబడినవి. ఇంకను వార మునకు నాలుగైదు వందలు స్థాపించ బడుచున్నవి. మనకును వారికినిగల వ్యత్యాసము జూడుడు! అందుచేత మన దేశములో ప్రతిపట్టణమందును ప్రతి పెద్దపల్లెయందును ఈ స్వరాజ్యసమితియొక్క శాఖ యొకటి స్థాపింపబడువరకు దేశభక్తులు ఊరుకొన గూడదు.

ఒక ఆంధ్ర స్వరాజ్యవాది.

౧౬-౧౦-౧౬ వ తేదీ పత్రికలో "దేవస్థానములు ఆ ర్చకులు" అను ఖీకలో నేను తమ్మేమో కవిన వాక్యములచే నొప్పించితిని శ్రీ వల్లూరి నూర్యనారాయణరావు పంతుల వారు ౨౩ వ తేదీ పత్రికలో వ్రాయించినారు. వారి అనుమా నమే వారి నట్టి సంతయుమునకు పాత్రులను చేసినదిగాని నే నేమియు విషయమునకు మిగిలిన వాక్యములను వ్రాసియుండ లేదు. ఉండినను, ఎముకలను విరుగజాలనట్టి వాక్యములకు సం కోచపడి తమ సహజ శాంతి దయా స్వభావములను వదలకుం దురుగాక! యని ప్రార్థించుచున్నాను. — సహనమంతరావు.

III

ఇందుపల్ల దేవస్థానము.

అయ్యా,

కడచిననెల నాల్గవతేదీ పత్రికలో దేవస్థాన సంబంధమగు రెండువ్యాసముల జదివితిని. కొంపెల్ల నరసింహశాస్త్రిగారు వ్రాసిన వ్యాసము అసంగతము. వీ రాగ్రామవాసు లయనియు స్థితియే ప్యాసైన్పిదప చాలసంతోషించుచున్నా ననియు వ్రాసిరేగాని హైకోర్టుతీర్పు అయినపిదప ఆ గ్రామసంగతులే వారికి తెలియవని చెప్పవచ్చును. హైకోర్టువారు 1914 సంవత్సరములో ఆదేశాలయముకు శ్రీతు మ్మలపల్లి గోపాలకృష్ణమూర్తి పంతులవారిని బ్రట్టిగా ఏర్పర చును. అర్చకులు వంశపరంపర నాకరిచేయు చున్నందున, నెలకు ఏబదిరూపాయలు జీతముక్రింద ఇచ్చువాగునను శ్రీకేశవస్వామి ఆంజనేయస్వామివాగ్ధ తాలూకు ఈనాము లవైనచు అయివీజాతు వేరువేరుగ లెక్కలు ఉంచుచు. జీతమునకు పోగా నిల్వనసాము రెండుదేవుళ్ళకు వేరువేరుగ నిత్యవైద్య దీపారాధనలకు పడితరమును మామూలు వుత్సవాదులు క్రమముగ నెరవేర్చుచు, నిల్వయున్న సా మ్మనుబట్టి మరమృత్తులు మామూలు ఉత్సవాదులు గాక విశేష ఉత్సవములు నెరవేర్చుచు అయిదు సంవత్సరములకు మించని కాళ్ళిచ్చుచు దేవాలయ భూములు బ్రట్టి స్వాధీనపరుచునని, అర్చకులు వాసుమచేయు కట్టడములు గూడ బ్రట్టిగారే యేర్పరచు లాగున లోగడ అర్చకులు సంపాదించుకొనిన భూములు వగైరాలు అర్చకులచే యనియు ఈ మొదలయిన అంశములతో తీర్మానించిరి. ఇంకముందు హై కోర్టు డిక్రీ తేనుగున ట్రాన్స్లేషన్ జేసి ముద్రింపజేసెదము. ఈతీర్పులగాయతు అయిదువేలకు మించిన రూపాయలు నిలవలోనుండియు నిత్య వైద్య దీపారాధనకు పడితరము ఏర్పరచకపోయినను విశేషసామాన్య ఉత్సవములు జరిగించక పోయినను అఖండదీపారాధన విషయమై ఎన్నిసార్లు ము చ్చటించినను బ్రట్టిగారు గమనించకపోయినను వైద్యమున కును అఖండదీపమునకును లోపము లేకుండ ఇంతవరకు అర్చ కులు జరుపగల్గిరి గాని యింకముందు సమర్థింపజాలరని, అను చున్నారు. ఇట్టిసమయమున అర్చకులు బ్రట్టిగారిని అనే కవిధములప్రార్థించి కైంకర్యము నెరవేర్చుట యచిత్తముగాని, తిరుగ వ్యయ ప్రయాసములు బడట అసాధ్యముగదా? దేవా లయ ఆవరణములో గార్వభ నాకరాలు ప్రవేశించి, అపవిత్రత గలుగజేయుచున్నవి. అర్చకులుగాని గ్రామ స్థులు గా ని బ్రట్టిగారుగాని శ్రద్ధతీసికొనక పోయినందులకు మిక్కిలి చింతించు చున్నాను. పార్టీలరలన గ్రామములో మామూలుగ స్థితియే ప్యాసైన్పిదప పూర్వము జరుగు, ద స రా మొదలగు ఉత్సవములును ఆగిపోయినవి. ఇట్టి కారణము లనేకములున్నను లోపములు అనేకము లున్నను వాటిని వ్రాముటకంటె మంచిపనులు వెంటవెంటనే నెరవేర్చుదని ప్రార్థించుట యచిత్తము. మాటిమాటికి తగు వులు చెప్పవా రెవరుందురు. కోర్టుకొక్కవారుమాత్రమే వీరుం దురు. వెంటనే నిత్యవైద్య దీపారాధనలకు పడితర మేర్పర చుచు విప్పించిన ముఖమంటపము తయారుజేయించి ఆవరణము భద్రపరచి సామాన్యోత్సవములైనను నెరవేర్చుచుండగలం దులకు ప్రార్థించుచున్నాను. ఇదిగాక గత ఫలసాయమును గూర్చి జమాఖర్చులు వృష్టముగ పత్రికామాలమున ప్రకటించ గలందులకు శ్రీబ్రట్టిగారిని అట్లు గోరుటకు గ్రామ స్థులను గూడ కోరుచున్నాను. యాశంకము లన్నియు కొంపెల్ల నృసింహశాస్త్రిగారు గ్రహింప పొగ్గన, శ్రీకల్లూరి నూర్య నారాయణరావు పంతులవారు వ్రాయు అంశములు, చాలజ సోపయోగములే, అయినను, ఎన్నిసార్లు వ్రాసినను, అనగా, ఎపుడున్న యిందుపల్లి దేవాలయమును గూర్చియే వ్రాయు చున్నందున, సార్వీల బలవంతముచేతగాని, యింకనిట్టిస్థలము అనగా ఇట్లు తీర్పు అయినస్థలము మరి యొకటి లేక గాని యిట్లు వ్రాయుచున్నారని దృఢపడుచున్నది. కాన శ్రీ నూర్యనారాయణరావు పంతులవారు ఇందుపల్లి విషయమై వ్యాసమును విమర్శించుటకు ప్రార్థింపబడుచున్నారు.

వా|| వీ|| స్వామి.

శ్రీ, సర్వజన విద్యాప్రదాయనీలయ పుస్తకభాండా గారము, సంకం బాగుగ్ల మూడి:—గుంటూరుజిల్లా బెనాల్లితా లూకా, సంకంబాగుగ్లమూడిలో స్థాపింపబడిన శ్రీ, సర్వజన విద్యాప్రదాయనీ నిలయుముయొక్క ప్రభువార్షికోత్సవము 1911-16 తేదీ సోమవారం సాయంత్రం 4 లకు య. రా. రా|| శ్రీ. వింజమూరి భావనాచార్యులుగారి అగ్రాసనాధి పత్యముతో జరుపుటకు నిశ్చయింపబడెను.

చిన్న పురుగులు

124

పెద్ద పెద్ద బట్టలను జేయును.

మండు, బోడి యగుట, వెండుకలూగుట, పుర్రెజై జల, అన్నియు మండుపురుగుల వలన గలుగును.

పాఠకులారా! ఈ పురుగువలన రేయింబకట్టు, విధి విరామములేక మీరు పనిచేసినచో మీ మీగ్గుహములలోని నేల కొట్టెల్ల బంగారుతో నింపబడియుండును.

తీరిక లేక పనిచేయుచుండు ఈమందు పురుగువలన, అతివ్యాధికియి శోంబడిన తెనెటిగ సహకారిగా నుండగినబంటు.

మండు ఆరంభమయిన వెంటనే నిరోధక నిష్కర్మకర్మముల నుచయోగింపక ఉపేక్షించినచో కాలముననే బట్టల వాటిలో సహధ్యాయి గావలసివచ్చును.

కావున నిట్టి పరమశ్రమిపును

“కామినియా నూనె”

సహాయమున సంహరింపును. మండును బోగొట్టును. కొండుకలను రాలనికర్తును. పుర్రెమండును బోగొట్టును. కలకట్టుకు పరిచయ సుగంధద్రవ్యము.

ఈరీతిని, నకలు నూనెలను తయారు చేయువారి మోగ యున పడకడు.

పెల బుడ్డి 1-కి రు. 1-0-0 ని. పి. రు. 0-4-0
,, 2-కి రు. 2-10-0 ని. పి. రు. 0-7-0

ఉచితము.

ఈ సుగుణముల బుజువు పరచుటకయి, అర్థభాగీడి పంపుకొనువారికెల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత నూనె గల సీసా ఉచితముగ బంపబడును.

పోలు ఏతెల్లము:—

ఈంగ్లండ్ యిండియా డ్రగ్ అండుకెమికల్ కంపెని, నెం 155, హమ్మమసీరుగి, బొంబాయి.

కల్యాణి - ప్రతిరుండు

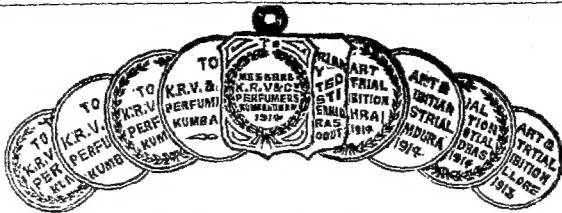
ఇది జేక్వియర్స్ రుణ ఇంగ్లీషు మహాకవిసాటకము ననుసరించి జేట తెలుగున శ్రీలక్ష్మణుడు చాలుకుడు తెలియజేయుచుండు పదినది. ఇతర భాషాకవుల రచనా చతుర్త్తామము, మన తెలుగువారికి తెలుపవలయునని ప్రారంభించిన వానిలో నిది మొదటిది. దీని కథాసంవిధానమును పాత్ర చతుర్త్తామము రసమును అద్భుతములు. కల్యాణి ఆ 1. ప్రతిరుండు -

ద్రవ్య కవచము

మనుజులకు నల పొగుడు గుణములతో ధైర్యము శ్రద్ధాసము, శ్రద్ధాసముగా ఆపదలయందు మనస్సు చలించుటకు, మనుజుడు భరింపదగిన యన్ని కవచములును అత్రు కత్తములచే భేదించదగినవి. ఈ ధైర్య చునెడి కవచమో యాత్రు శత్రుయులకు ఆభేద్యము. ఉద్యోగమున ప్రతిపాది: యుద్ధ “అనన్యభక్తి” గాత్రముతో అన్యభక్తి మాన: మహి: అనెడి జీవోదయ:డైం భిష్మునియొక్క చక్రత్రము నతి సులభమైన తెలిపియున్నది. నెల రి అణాలు.

ఆర్. పేకేశ్వర్ అండ్ కో, అందముద్రాలయము, మద్రాసు

235

అతివృష్ట కాలమునకు తగిన శోధనాప నివారణ చేయి ?

మన చందనాది తయిలము

ఈతైలమును వారమునకు రెండు తడవలు ప్రాత: కాలములో రానుకొని స్నానముచేసినయెడల పి త్తనీరుదిగును. కన్న మంటలు, కపాలపుష్పం, ఒంటితలనోప్పి, తలతిరుగుట వెంట్రుకలు రాలుట, శమనమవుతున్నవి. తీక్షణమైన బుడ్డి కలుగును. (కయము డబ్బా 1-కి రు. 2-0-0)

ఇది గాక మాకర్షణ సువాసన వక్రపాడియు సువాసన సున్నము, కొబ్బరితరుము, సుగంధ స్నానపాడి, జేరాంగము చందనపవుడరు, అరగజా, శేనరిపవుడరు, పుసుగు, జవ్వాని, అంబరు, మొదలైన వస్తువులు దొరకును. క్యాటలాగు కావల సినవారు వ్రాసువలెను. శ్రీ. ఆర్. వి. అండు కో. 455

సువాసన వ్యాపారము, కుంభకోణము, K. R. V. & Co. Perfumers, Kumbakonam

గ్యాలీన్ మోటారు సారశాల

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని బాగుచేయ గలుగుటకును తరిసియుదు నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడిచునో యేయేభాగములు యేయేపనులుచేయునో అవి చెడి పోయినపుడు స్వల్పముగాచేయు రిపేరులను యాయంశముల నెల్ల ఆభ్యాసపూర్వకముగా ఈసారశాలలో, యూరోపియన్ దొరకట్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటు వారిరద్దయించి లై సెన్సు యిప్పించిపంపబడును. అంగులకు సీను 60 రూపాయలు. కట్టవలయును.

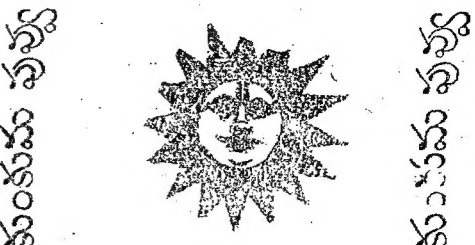
తిరిగి స్థానులు దిసంబరు నెల 1వ తేదీనుండి ప్రారంభ మగును. స్థానులో చేరదలచినవిద్యార్థులు ఈ నెల 60 వ తేదీని గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తులు చేసికోవలయును. పొరుగువారి విద్యార్థులు కోరినచో నివసించుటకు తావొసం బడును. ఈ క్రింద నుదాహరించు వారికి వ్రాసికొనుడు.

(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. Galley & Co., 149, Broadway Madras.

Advertisement for P.N. Sinham & Co. Rubber Stamp Makers. It features a circular logo with 'P.N. SINHAM & CO. MADRAS RUBBER STAMP MAKERS' and a list of products and prices:

తబ్బరు స్టాంపులు	రూ. 2
ఇన్క్స్ బాట్లు	రూ. 1
కస్టమరీ	రూ. 30
గోల్డ్ లెటర్స్	రూ. 6
వచ్చుకర్మావరం	రూ. 2
కుంకుమపువ్వు	రూ. 1.4
నూ అల్లెలయిండునాల్	రూ. 1
నూగుండునూ	రూ. 1
పెరియల్ నూగుండునూ	రూ. 1
అదియిస్కూయింబునాల్	రూ. 1

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మా వద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కున గమనింపును. కరస్పాక్షాడెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎన్ నారాయణ అండు కంపెని, (53) 21. హమ్మంపేథి, బొంబాయి.

టోజానా అందము. విధి.

598

సృష్టియందలి ప్రతి జీవుడును, వికారమును నిరసిం చుచు అందమునకై ప్రయత్నించుచుండును. సృష్టి విధానము బట్టి, యొక మనోహరస్వరూపమును తనదృష్టియం దిడుకొని, దానిని పొందుటకు మానవులు ప్రయత్నించుచుండును. అం దలి వికారము అసహ్యకరము అందము ఆనంద నాయకము. ఇందు ననుసరించియే, వైకవ త్రుచుగు అందము శ్రీజించకుం డనట్లు, శ్రీపురుషులెల్లరు ప్రయత్నించుచుండును.

ఈప్రయత్నము సమృద్ధములగు శోజములను కాపా డుటకన్న మఱియొకటి కాదు. పూర్ణమైన శోజ శంకము శ్రీలకు కలిగియు వంటిది. పురుషులకును అట్లేయన వచ్చును. శ్రీజించి రాలి పోజొచ్చిన వెంట్రుకలను తిరిగి సద్ద ములై ప్రకాశించునట్లు జేయ శక్యమగునా? ఇందు ప్ర శ్ని రము, మొన్నటి మొన్నటి వా: శేదనియే. కాని ఇ: సాధ్యమగుట యేగాక, నిశ్చయమగునాడ చెప్పవచ్చును.

నవీనపురకృతిశాస్త్ర పరిశోధన యీ యాసాధ్యమును జయించి, తమ శోజములు శ్రీజించుచున్న నవి విచారమును జేచిన శ్రీపురుషుల నెందరినో, టోజానా కేశాహారమును వాడి నందున నట్టి లోపము నివారించునని హెచ్చరించుచున్నది.

టోజానా మృదువైన వెండ్రుకపాదులం దుండు క్రిములను చంపి యపాయ కారణమును తొలగించును. టోజానా బలహీనములైయున్న వెండ్రుకల పాదులకు ఆహార ము నిచ్చును. అందువలన వారి కారోగ్యము హెచ్చి అభి వృద్ధి జెందును.

టోజానాలో కొవ్వుకలియును. మతే విధమగు పకు సంబంధపు పదార్థముగాని చేరదు. అది రెండు విధములుగ యుండును. ఒకటి పరుషులకు, మఱి యొకటి శ్రీలకు. మొదటిది అంటుకొని యుండునట్లుగ గూడ యేర్పాటు చేయబడినది. మీరడిగిన నాపులో ఒక నేళ ఖర్చు అయి పోయి తేకుండినచో ఈదిగుక అద్రెసువారినుండి తెప్పించి మీకిచ్చురు.

జె. మట్టె అండ్ కో, లిమిటెడ్.

(హాట్టు చాక్సు, 223) 19. నెంకండు లైన్ బీచ్. మద్రాసు. ఇండియా కంత్తుకు సోల్ ఏజంటు.

అమృతాంజనము డిపోవారి దివ్యవధములు.

	రు.ప.		రు.ప.		రు.ప.
దంతచార్మము పండుకోముటకు	0.2	తామర తైలము; తామర, తీటుకు	0.4	మోహిని తైలము వెండ్రుకలు పెరుగుటకు	0.12
చర్మరసాయనము మాత్రలు అజీర్ణమునకు	1.4	వస్తువు తైలము డబ్బి 1-కి	0.4	గోమహరి వెండ్రుకలు ఊడుటకు	0.8
దంతకులహరి పండ్లపోటుకు	0.8	సురత్తి గానకము సీసా 1-కి	1.0	ఉబ్బసమునకు మందు	1.0
వజ్రగుళికలు భాతుపుష్టికి	1.0	కనకారి శీతగట్టు దగ్గులకు	1.4	కస్తూరిమాత్రలు పెద్దవి, మంచివి 50-కి	0.10
జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1-కి	0.12	కఫహరిమాల్లము. దగ్గు, ఉబ్బసము: కుడబ్బి 1-కి	0.8	సుఖభోగి మాత్రలు	1.0
ములకంకుట తైలము డబ్బి 1-కి	0.12	వామువుపోటుకు మందు	1.0	సుఖభోగి తైలము పుండ్లకు	1.0
తేనెపండు తేలుకాటుకు సీసా 1-కి	0.8	సుందరితైలము, నుఖకాంతికి	0.8	విశేషమయలకు మాత్రలు డబ్బి 1-కి	0.8
నేత్రాంజనము కంటివ్యాధులకు	0.4	పసుళ్లకు తైలము శీతపసుళ్లకు	0.6	గ్రహాణి మాత్రలు డబ్బి 1-కి	0.8
కలరామాత్రలు వాంతిభేదులకు	0.6	కళ్లజ్వాలహరి చెవిపోటుకు	0.6	శరోవేదన మాత్రలు తిలనోప్పలకు	0.12
గజ్జిక తైలము గజ్జిచీడలకు డబ్బి 1-కి	0.8	జులూబి మాత్రలు మలబద్ధమునకు	0.8	కాలినపుండ్లకు నూనె సీసా 1-కి	0.8
వామకీర్మ్యము సీసా 1-కి	0.6	జుతునాతహరి ఎమిడికలకు	0.8	శగకు ద్రావకము సీసా 1-కి	1.0
నేలకు మందు సీసా 1-కి	0.4	కుసుమారి మాత్రలు, కుసుమవ్యాధులకు	1.0	తాంబూలమాత్రలు, సువాసనగానుండును 50-కి	0.8

హాట్టు ఖర్చులు వేటు.

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అండు బొంబాయి.